

คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

นายวิมุติ โภธิอำพล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

The Morality of Students in Schools under the Office of Kalasin Primary

Education Service Area 3

Mr. Wimut Photiampon

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

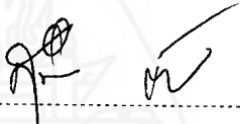
Sukhothai Thammathirat Open University

2011

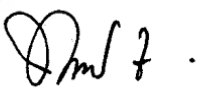
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเทพารักษ์ เขต 3
ชื่อและนามสกุล นายวิมุติ โภธิอำพล
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2555

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. บุญลือ ทองอยู่)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ผู้ศึกษา นายวิมุติ โภธิอำพล รหัสนักศึกษา 2522300223

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุทิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 และ (2) เปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 345 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 50 คน และ ครูผู้สอน 295 คน รวม 345 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละและ ด้านความรับผิดชอบ และ (2) เปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กนักเรียนมีคุณธรรมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

คำสำคัญ คุณธรรม โรงเรียนประถมศึกษา

Independent Study title: The Morality of Students in Schools under the Office of Kalasin
Primary Education Service Area 3

Author: Mr. Wimut Photiampon; **ID:** 2522300223;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent study advisor: Dr. Suttiwan Tuntirojanavong, Associate Professor;

Academic year: 2011

Abstract

The purposes of this study were (1) to study the morality of students in schools under the Office of Kalasin Primary Education Service Area 3; and (2) to compare the morality levels of students in schools under the Office of Kalasin Primary Education Service Area 3, as classified by school size.

The research sample totaling 345 school personnel consisted of 130 administrators and 295 teachers in schools under the Office of Kalasin Primary Education Service Area 3, obtained by simple random sampling. The employed research instrument was a rating scale questionnaire with .98 level of reliability. The statistics used for data analysis were the mean, standard deviation, ANOVA, and Scheffe's method for pair-wise comparison.

Research findings showed that (1) the overall and by-aspect levels of morality of students in schools under the Office of Kalasin Primary Education Service Area 3 were at the high level; aspects of morality of students could be ranked as follows: patience, honesty, discipline, sacrifice, and responsibility; and (2) students in schools of different sizes under the Office of Kalasin Primary Education Office Area 3 differed significantly in their morality levels at the .05 level, with the morality level of students in small schools were higher than those of students in medium schools and large schools.

Keywords: Morality, Elementary school

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากอาจารย์
ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และอาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่ ที่ร่วม
เป็นกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้กรุณาให้คำแนะนำติดตามงานวิจัยนี้ สำเร็จ
เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร.ภาสกร ภูแต่มนิต รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 นายภูมิบัณฑิต หัตถนรินทร์ ศึกษาานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 นายทองสุข เทพารส ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนเที่ยง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 นางสุมาลี ศิริกุล ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนหนองหญ้าปล้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
นายประยุทธ คุณาเอก ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาโก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิช่วยตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหาร
สถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
แขนงบริหารการศึกษา ที่ได้ประสาทสรรพวิชาแขนงนี้ให้มา ณ โอกาสนี้

คุณประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้ผู้มีพระคุณ คือบิดา มารดา
ที่ล่วงลับไปแล้ว และจะนำไปเป็นข้อมูลในการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในโอกาสต่อไป

วิมุติ โพธิอำพล

มีนาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
สมมุติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายของการบริหารและผู้บริหารโรงเรียน.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม.....	9
ทฤษฎีการสร้างคุณธรรมและจริยธรรม.....	17
คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3.....	41
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน..	48
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	53
สรุปผลการวิจัย.....	53
อภิปรายผล.....	56
ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	67
ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
ข หนังสือเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ.....	75
ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล.....	77
ประวัติผู้ศึกษา.....	79

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	41
ตารางที่ 4.2 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 โดยรวมและรายด้าน.....	42
ตารางที่ 4.3 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านความมีระเบียบวินัย.....	42
ตารางที่ 4.4 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านความรับผิดชอบ.....	43
ตารางที่ 4.5 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านความซื่อสัตย์.....	44
ตารางที่ 4.6 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านความเสียสละ.....	46
ตารางที่ 4.7 คุณธรรมของธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านความอดทน.....	47
ตารางที่ 4.8 ผลเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและ รายด้าน.....	48
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 จำแนก ตามขนาดโรงเรียน โดยรวม และรายด้าน.....	49
ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม เป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method).....	50
ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านความมี ระเบียบวินัย เป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method).....	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านความรับผิดชอบ เป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)....	51
ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ เป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	51
ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านความเสียสละ เป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	52
ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านความอดทน เป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method).....	52

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ๑2551: 1) ซึ่งให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงามมีจิตสาธารณะ ทักษะ และพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทยมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่กับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ

คุณลักษณะของเด็กไทยยุคใหม่ เป็นความต้องการที่ทุกคนอยากจะได้เห็นเด็กและเยาวชนไทยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความทันสมัยในด้านวิชาการและเทคโนโลยี ในขณะเดียวกันก็ดำรงไว้ซึ่งการอนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยมีชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมไทยได้ คุณลักษณะของเด็กไทยในยุคใหม่ที่มีชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยมีหลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กไทยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคมไทยและความเป็นสากล การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากลรวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อตามความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคลเป็นจุดประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ 2544 : 1)

สถานศึกษาเป็นสถาบันหลักที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาโดยตรง มีภารกิจที่ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยัง ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาในมาตรา 23 เอาไว้ว่า การจัดการศึกษาทุกประเภทต้องเน้น ความสำคัญให้มีความรู้คู่คุณธรรม นับได้ว่าเป็นแนวนโยบายการจัดการศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมเนื่องจาก การพัฒนาคนจะต้องให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้ และคุณธรรมควบคู่กันไป และในมาตรา 24 (4) กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้ สดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 25) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 (2550-2554) ได้กำหนด เป้าหมายการพัฒนา คุณภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชน โดยได้กล่าวถึงการพัฒนาคนว่า คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนา ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมี ศักดิ์ศรี และอยู่ร่วมกันอย่าง สงบสุข (กรมการปกครอง 2550 : 2)

อีกทั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมี คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ โดยมีตัวบ่งชี้คือ 1) ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ 2) ผู้เรียนมี ความซื่อสัตย์สุจริต 3) ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที 4) ผู้เรียนมีความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และ เสียสละเพื่อส่วนรวม 5) ผู้เรียนมีความประหยัดและรู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า 6) ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา มุ่งให้การปฏิรูปการศึกษาปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรม บังเกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน มากยิ่งขึ้น จึงได้มีการกำหนดจุดเน้นการพัฒนาและแนวทางดำเนินงานอย่างชัดเจนตามแนวทางเพื่อการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมองเห็นทิศทางของการพัฒนาอย่างแจ่มชัดในการปฏิรูปการศึกษานั้น การปฏิรูปการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งด้านวิธีการสอน กระบวนการสอน จะต้องมีการปรับเปลี่ยนเจตคติของบุคลากรในทุกระดับ เพื่อให้เกิดความตระหนัก ในแนวทางความสำคัญร่วมกัน ต่อผลผลิตร่วมกัน คือ คุณภาพของผู้เรียน แต่ในความเป็นจริงของ การจัดการเรียนการสอนนั้นเท่าที่ผ่านมา พอจะมองปัญหาที่เกิดขึ้นได้ก็คือ การขาดซึ่งความสมบูรณ์ ขาดความสมดุลในการที่จะผสมผสานระหว่างความรู้และคุณธรรมนั่นเอง เพราะการที่จะสอนให้ คนเป็นคนคืออยู่ในสังคมให้มีความสุขได้นั้นจะต้อง

ประกอบด้วย คุณลักษณะดังต่อไปนี้คือ เป็นคนมี ภูมิปัญญาดี มีแนวทางในการแสวงหาความรู้ตลอดไป และเป็นคนมีคุณธรรมที่ดีงาม (กรรณิการ์ ชมพูเมือง 2548 : 1-2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีสถานศึกษาที่อยู่ในการควบคุมดูแลทั้งในระดับช่วงชั้นที่ 1 ระดับช่วงชั้นที่ 2 และระดับช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 198 แห่ง ได้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาจริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข

การให้ศึกษานั้นจะต้องคำนึงถึงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาควบคู่ไปด้วย เพราะถ้าผู้เรียนมีความรู้สูงแต่ขาดความเจริญทางด้านจิตใจ ก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของการแก้ปัญหา ความเห็นแก่ตัวของคนในชาติโดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นสูงขึ้นไป เพราะเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษาทางด้านจริยธรรมให้มีคุณค่า โดยกำหนดไว้ในวิชาพระพุทธศาสนามีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละและความอดทน จากจริยธรรมทั้ง 5 องค์ประกอบนั้น (สิทธิโรจน์ วงศ์วิทยาเจริญพัฒนา 2545 : 77) ได้กล่าวไว้ว่า ประชาชนของประเทศใดส่วนใหญ่มีวินัยประเทศนั้นก็มักจะมีความสุขส่วนประเทศที่ขาดวินัยการเป็นอยู่ของประเทศนั้น ๆ ก็มักจะมีปัญหา ประเทศไทยของเราก็มีหลายเรื่องที่ยังขาดวินัยอยู่ การจะสร้างคนไทยให้มีวินัยที่จะให้สัมฤทธิ์ผลในระยะยาวและทำได้ง่ายน่าจะเริ่มสร้างที่ยาวชน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 และนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาคุณธรรมของนักเรียนและการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยยึดกรอบหลักคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ 1) ความมีระเบียบวินัย 2) ความรับผิดชอบ 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความเสียสละ 5) ความอดทน สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมุติฐานการวิจัย

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีคุณธรรมของนักเรียน แตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ที่ศึกษาใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความมีระเบียบวินัย 2) ความรับผิดชอบ 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความเสียสละ 5) ความอดทน

5.2 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2,268 คน จำแนก เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 198 คน และครูผู้สอนจำนวน 2,070 คน

5.3 ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

5.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก

5.3.2 ตัวแปรตาม คือ คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้าน 1) ความมีระเบียบวินัย 2) ความรับผิดชอบ 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความเสียสละ 5) ความอดทน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 คุณธรรม หมายถึง การที่ได้ปฏิบัติเป็นประจำหรือยึดถือปฏิบัติแก่สิ่งที่ดีงามที่สังคมยอมรับหรือตามคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

6.1.1 ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม ตามกฎระเบียบของสังคมและศีลธรรมอันนำมาสู่ความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบในสังคม

6.1.2 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพยายาม ความผูกพัน ความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยรู้จักหน้าที่ของตนเองและยอมรับผล การกระทำของตนเอง

6.1.3 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ชีตหลักแห่งความยุติธรรม ซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การงานค้ำประกันสัญญา แบบแผนกฎหมายที่ถูกต้องดีงาม

6.1.4 ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักยอมสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม และการให้ปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์และกำลังสติปัญญา

6.1.5 ความอดทน หมายถึง การรู้จักควบคุมการกระทำและอารมณ์ของตนให้อยู่ในขอบเขตที่สังคมยอมรับ ไม่ก่อกริยาใดๆ เมื่อได้รับการกระทบจากการชั่วอารมณ์ ความผิดหวัง หรืออุปสรรคเกิดขึ้น

6.2 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนและผู้บริหารการ ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

6.3 ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

6.4 ขนาดโรงเรียน จำแนกออกเป็น 3 ขนาดคือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก โดยการแบ่งขนาดโรงเรียนตามระบบงบประมาณ ดังนั้น ขนาดโรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้โรงเรียน 3 ขนาด ดังนี้

6.4.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน 120 คน ลงมา

6.4.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน 121 -300 คน

6.4.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน 301 คนขึ้นไป

6.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษา ต้นสังกัดของโรงเรียน ที่อยู่ใน 7 อำเภอ คือ อำเภอนาคู อำเภอเขาวง อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอกำม่วง อำเภอนามน และอำเภอสหัสขันธ์

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผู้บริหารและครู สามารถนำผลการศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

7.2 ผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนได้นำไปพิจารณาปรับปรุงวิธีการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ความหมายของการบริหารและผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.1 ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม
 - 2.2 ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
 - 2.3 องค์ประกอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
 - 2.4 โรงเรียนกับแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
 - 2.5 การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
3. ทฤษฎีการสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
 - 3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory : SL)
 - 3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ (Piaget's Moral Development Theory)
 - 3.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของฟรอยด์ (Sigmund Freud)
4. คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน
 - 4.1 ความมีระเบียบวินัย
 - 4.2 ความรับผิดชอบ
 - 4.3 ความซื่อสัตย์
 - 4.4 ความเสียสละ
 - 4.5 ความอดทน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความหมายของการบริหารและผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายของการบริหาร

นักวิชาการทางการศึกษา ได้ให้ความหมายคำว่า การบริหาร หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกัน โดยยึดหลักประหยัดและมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นกิจกรรมของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงานอย่างมีศาสตร์และมีศิลป์ โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน

1.2 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมาย ให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการหรืออำนวยการ ภาระหน้าที่ต่างๆ ในโรงเรียนและการให้บริหารการศึกษาต่างๆ แก่สังคม

ภาวิตา ธาราศรีสุทธี (2542 : 206 – 208) กล่าวว่า การบริหารและพัฒนาสถานศึกษาผู้บริหารต้องพัฒนาการเรียนการสอนให้กับเยาวชนอย่างมีคุณภาพ พัฒนานักเรียนที่ผลิตออกมามีความสมดุลทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ ความคิด ค่านิยมและพฤติกรรม โดยจัดการเรียนการสอนคุณธรรม จริยธรรมสอดแทรกการเรียนทุกวิชา

ทัสนี วงศ์เย็น (2550 : 5) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในฐานะระบบองค์การ มีคุณลักษณะทางโครงสร้างที่มีการแบ่งงานกันทำในระหว่างคนที่ทำงานในโรงเรียน มีฝ่ายสอน ฝ่ายสนับสนุน และฝ่ายบริหาร มีหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของผู้เรียนและชุมชน โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสวนทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ ภายใต้การบริหารสถานศึกษา

รมิตา กรรณิการ์ (2548 : 13 – 14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา กระบวนการบริหารนั้นส่วนใหญ่มีลักษณะคล้าย POSDCORB เพียงแต่มีการบูรรวมบางขั้นตอนเข้าด้วยกัน หรือเปลี่ยนแปลงคำให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ได้นำทฤษฎีของ PDCA มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมวินัยนักเรียน

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการตามภารกิจ หน้าที่ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐของเอกชน ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลที่สำคัญในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม

2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม

2.1 ความหมายของคุณธรรม ความหมายของคุณธรรม สามารถแยกออกเป็น 2 คำ คือ ความหมายของ คุณธรรมและจริยธรรม มีนักวิชาการและผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้พอจะกล่าวได้ ดังนี้

2.1.1 ความหมายของคุณธรรม คำว่าคุณธรรมนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้ในทัศนะ ที่แตกต่างกันออกไปดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 253) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี

ดวงเดือน พันธุมานวิน (2543 : 2) ให้ความหมายของคุณธรรม ไว้ว่า คือ สิ่ง ที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าดี เช่น ความซื่อสัตย์ วินัย ประหยัดและได้รับการยอมรับ ซึ่ง คุณธรรมนี้จะต้องมีการปลูกฝังกันมาตั้งแต่เด็ก ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน(2542 : 1) ได้ให้ความหมาย ของคุณธรรมไว้ว่า คือ สภาพคุณงามความดี ดังนั้นมาตรฐานทางคุณธรรมจึงแปลว่า สิ่งที่ดีเอาเป็น หลักสำคัญเทียบทางสภาพคุณงามความดี โดยทั่วไปมักใช้ในลักษณะนามธรรมหรือ สิ่งที่แสดงถึง คุณงามความดีทางจิตใจ

ฉลอง มาปริดา (2547 : 37) กล่าวว่าคุณธรรม หมายถึง ความดีงามที่อยู่ใน จิตใจของบุคคล ได้แก่ ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญู ความ پاکเพียร ความเห็นอกเห็นใจ ความละเอียดต่อความซื่อและความกล้าที่จะทำ ความดี สิ่งเหล่านี้ต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับจิตใจของบุคคลให้คงอยู่ตลอดไป เมื่อไม่มีศีลธรรม ประจําใจจึงกลายเป็นคนแข็งกระด้าง หยาบคายหรือก้าวร้าว ไร้มนุษยธรรมแม้จะเป็นคนฉลาด บริหารงานเก่ง แต่เป็นที่รังเกียจของคนทั่วไป

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 : 5) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า คุณธรรมคือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติและปฏิบัติในสังคมและทำให้ บุคคลมีการพัฒนาจนกระทั่งมีลักษณะพฤติกรรมเป็นของตนเองมาตรฐานการตัดสินใจของสังคม จะเป็นเครื่องตัดสินว่าการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นเรื่องที่ผิดหรือถูก

กู๊ด (Good, 1973 : 641) ได้ให้ความหมายใน Dictionary of education ว่า คุณธรรมมีความหมาย 2 นัย คือ นัยแรก คือความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำ ตามกันมาจนเป็นความเคยชิน ความหมายนัยที่ 2 คือ คุณภาพของบุคคลที่ได้กระทำตามความคิด และตามมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวกับความประพฤติและหลักศีลธรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 33-39) ได้กำหนด 8 คุณธรรมพื้นฐานขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาได้นำ ไปประยุกต์ใช้ตามเหตุการณ์และปัญหาในท้องถิ่นของตน เพื่อให้เกิดผลดีทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ ดังนี้คือ 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี และ 8) มีน้ำใจ จากความหมายของคุณธรรมที่กล่าวมา พิจารณาได้ว่า คุณธรรมมีลักษณะ 3 ประการ คือ คุณธรรมเป็นคุณงามความดี คุณธรรมเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการมีสำนึกในจิตใจ ของบุคคล และคุณธรรมเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติและต่อสังคม คุณธรรม หมายถึง คุณความดี ของบุคคลที่ได้กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2.1.2 ความหมายของจริยธรรม คำว่า จริยธรรมเป็นคำที่เปรียบได้กับคำในภาษาอังกฤษ 1 คำ คือคำว่า Moral หรือ Morality ซึ่งมาจากภาษาละติน และคำว่า Ethics ซึ่งมาจากภาษากรีก มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของ จริยธรรมไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 291) ได้ให้ความหมายของ จริยธรรมไว้ว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศิลธรรม กฎศีลธรรม

สุพัตรา เลิศประเสริฐรัตน์ (2544 : 12) ให้ความหมายของจริยธรรม คือ หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม คุณค่าทางจริยธรรมชี้ให้เห็นถึงความเจริญอกงามในการดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงาม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่โน้มนำให้บุคคลมุ่งกระทำ ความดีละเว้นความชั่ว มีแนวทางการประพฤติอยู่เรื่องของคุณดี ความถูกต้อง สมควรในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อย และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีคุณธรรมและมโนธรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยมีสำนึกที่จะใช้สิทธิและหน้าที่ของตนตามค่านิยมที่พึงประสงค์

จักรพงษ์ นิลพงษ์ (2543 : 15) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึงความประพฤติอันถูกต้องดีงามซึ่งมนุษย์ทั้งหลายพึงน้อมนำไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของตนและสังคม

สุวรรณ พุฒคง (2545 : 15) อธิบายว่า จริยธรรม หมายถึง ความดีงามสิ่งที่ไม่ควรประพฤติ (ไม่รวมความชั่วที่ไม่ควรประพฤติ) คำว่า “จริยธรรม” เป็นสมุหนาม (คำเรียกนาม) ของสิ่งที่ไม่ควรประพฤติทั้งหลาย

พระธรรมปิฎก (2543 : 4-8) กล่าวถึง ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม หมายถึง การดำเนินชีวิตที่ประเสริฐซึ่งประกอบด้วยศีล สมาธิ และปัญญา

พระเมธีธรรมาภรณ์ (2541 : 9) เขียนไว้ว่า จริยธรรม (ethics) เป็นคำที่มาจากภาษากรีกว่า ethos คือ habit นั่นคือ นิสัย โดยตามหลักพจนานุกรมที่เราใช้ คือ หลักที่ควรประพฤติ เพื่อประโยชน์สุขของคนส่วนรวม และยังได้กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกนิสัย โดยการทำบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ จนกลายเป็นนิสัย แล้วกลายเป็นคุณธรรม ซึ่งเป็นการริเริ่มจากการฝึกภายนอกเข้าไปสู่ภายในโดยอธิบายตามหลักพุทธศาสนาว่า คือ 1) การฝึกจากภายนอกเข้าสู่ภายใน เป็นกระบวนการฝึกกาย วาจา ซึ่งจะส่งผลไปยังจิตใจ 2) ฝึกจากภายในออกสู่ภายนอก เป็นการฝึกจิตสิกขาโดยตรง ฝึกจิตให้มี ธรรมฐานสติจนเกิดความรู้สึกสว่างระว่าง จะได้ทำอะไรไม่ผิดพลาด

ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2542 : 88) กล่าวถึงความหมายของจริยธรรม ไว้ว่า จริยธรรม ประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ จริยะและธรรม คำว่า จริยะ หมายถึง ความประพฤติหรือ กิริยาที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมายหลายอย่าง เช่น คุณความดี หลักคำ สอนทางศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็นจริยธรรม จึงได้ความหมายตามตัวอักษรว่าหลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางของการประพฤติ

เรสท์ (Rest, 1976 : 6) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นมโนทัศน์ที่มีความเกี่ยวข้องกับ ความยุติธรรม การมีปะทะสัมพันธ์ในสังคม (Social Interaction) โดยไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าหรือ ความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละคน

แบนดูรา (Bandura, 1986 : 496 - 497) ได้ให้ความหมายว่า จริยธรรมนั้น เป็นกระบวนการที่แสดงถึงกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานที่คนในสังคมปฏิบัติ

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 : 4-5) ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรมว่า จริยธรรมมีพื้นฐานของความยุติธรรมมิได้หมายถึงการตามสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้องแต่เป็นสิ่งที่ทุกคนควรเลือกกระทำในการตัดสินใจขัดแย้งที่เกิดขึ้น เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากล และเป็นหลักของความยุติธรรม ประกอบด้วยการกระจายสิทธิและหน้าที่และการตอบแทนที่เสมอกัน

สรุป ได้ว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของการ ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรม ซึ่งก็คือ สิ่งที่เป็นข้อห้าม สิ่งที่ต้องระวัง หรือสิ่งที่ไม่ควรประพฤติปฏิบัติตามหลัก ของศาสนานั้นเองสำหรับคุณธรรมนั้น ก็คือสิ่งที่ดีงามทั้งหลายทั้งปวงที่ควรแก่การส่งเสริมหรือสิ่ง ที่ควรประพฤติปฏิบัติที่สำคัญที่สุด

2.2 ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

พยุงศักดิ์ จันทร์สุรินทร์ (2541 : 1) กล่าวว่า การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมใน โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นได้ว่าเป็นหลักการที่ชอบด้วยเหตุผล เป็นพลังที่ปลูกเร้าบำรุงคนให้มี คุณภาพ ในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่มนุษย์ชน ธรรมเป็นหลัก แห่งความจริง ที่มีอยู่ในธรรมชาติไม่ว่าสถาบันการศึกษาใดก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทั้งหลายที่ชอบ

ด้วยเหตุผลย่อมอยู่ในห้วงแห่งธรรมทั้งสิ้น สิ่งทั้งหลายอันเป็นองค์ประกอบของกระบวนการชีวิตจึงอยู่อย่างสัมพันธ์กัน และสมดุลกัน

ทิสนา แคมมณี (2541 : 10) กล่าวว่า ถ้าหากประเทศชาติของเราต้องการที่จะแก้ไข ปัญหาวิกฤตทางคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมของสังคม อย่างจริงจังจำเป็นต้องทำอย่างยั่งยืนที่ทุกฝ่ายทั้ง บุคลากรที่รับผิดชอบการศึกษาในระบบหรือนอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยก็ตาม จะต้องหันมาร่วมมือกัน เพื่อนำวิธีการต่าง ๆ มาดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่องปัญหาในการแก้ไขปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการศึกษาวิธีการที่จะสั่งสอนอบรมหรือพัฒนา แต่สาเหตุนั้นมาจากหลายประการด้วยกัน อย่างเช่น การขาดความตระหนัก ในความสำคัญของ ปัญหา การขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริง ขาดเวลาขาดการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้อง ขาดขวัญ กำลังใจในการดำเนินงานการมีภาระเกินกำลัง และสิ่งที่พบว่ามีขาดมากที่สุด คือ ขาดความร่วมมือ ซึ่งกันและกันในการนำเอาวิธีการต่าง ๆ ไปปฏิบัติอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งสามารถ บรรลุเป้าหมาย

2.3 องค์ประกอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

การจัดการศึกษาใน โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือเพื่อพัฒนาเยาวชนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ความสามารถในการ ประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง ประการหนึ่ง และมี คุณธรรม จริยธรรม มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตรู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกประการหนึ่งซึ่งจุดมุ่งหมายทั้ง 2 ประการจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารและการจัดการของผู้บริหาร โรงเรียนเป็นสำคัญโดยมีคณะครูใน โรงเรียน เข้าร่วมเป็นองค์ประกอบ สนับสนุนด้วยการดำเนินงานจึงบรรลุผลดัง ที่พุทธทาสภิกขุ (2505 : 199 อ้างถึงใน อรุณ เสนาะคำ ,2548 : 15) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าการศึกษาดี คือ การมี จริยธรรม โดยเฉพาะจะสำเร็จประโยชน์ต่อนักเรียนได้จริง ต้องมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ มีครูดี มีวิธีการสอนดี และมีสิ่งแวดล้อมดีสำหรับ องค์ประกอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน มีผู้ เสนอแนะไว้ ดังนี้

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2541 : 38-39) ได้กล่าวถึง ผลการทดลองของ Marilyn Watson และ คณะในโครงการ The Child Development Project รัฐอิลลินอยส์ ประเทศ สหรัฐอเมริกาว่าการพัฒนาจริยธรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีองค์ประกอบ สำคัญ 5 ประการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาระเบียบวินัย เป็นการจัดการห้องเรียนให้เป็นชุมชนที่ดูแลซึ่งกันและกันแบบครอบครัว (Caring community) เด็กแต่ละคนจะมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรอบรู้ ความอบอุ่นและรู้จักกฎระเบียบของห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองทางจริยธรรม

2. การเรียนแบบร่วมมือ โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ต้องช่วยเหลือกัน ซึ่งได้ทั้งความรู้และเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมช่วยสังคม เช่น ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความเห็นใจ และเต็มใจช่วยเหลือกัน

3. การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์จัดเป็นกิจกรรมช่วยมนุษย์ ช่วยสังคม ทั้ง นอกและใน โรงเรียน

4. การเข้าใจผู้อื่น จุดเน้นอยู่ที่ช่วยเด็กให้เข้าใจสถานการณ์ □ และความรู้สึก ของคนอื่นทั้งประสบการณ์ตรง เช่น ช่วยเหลือคนทุพพลภาพ และประสบการณ์อ้อม เช่น อ่านและอภิปรายตัวละครในวรรณคดีและเหตุการณ์หนังสือพิมพ์เป็นต้น

5. ส่งเสริมพฤติกรรมช่วยสังคม โดยครูอธิบายค่านิยมต่าง ๆ ที่ช่วยสังคม เช่น รักเมืองไทยใช้ของไทย เทียวเมืองไทย พยายามนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติและศึกษาเหตุการณ์ในวรรณคดี และประวัติศาสตร์ด้วย

2.4 โรงเรียนกับแนวทางพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน

การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้ให้แนวทาง ในการดำเนินงานไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 27 -35) ได้กล่าวถึงแนวทางสร้างกลยุทธ์พัฒนาคุณธรรม นำความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตามหลักคุณธรรมและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมาภิบาล ความสมานฉันท์ คุณธรรมตามหลักสูตรและคุณธรรมที่คัดสรร โดยคณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียน โดยมีจุดเน้น ดังนี้

1. ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้ที่นำคุณธรรมที่คัดสรรเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้การสอนตามกลุ่มสาระและสัปดาห์วัฒนธรรมองค์กร โดยให้ความสำคัญแก่การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจริง

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบและโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบที่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรมสำคัญที่เป็นจุดเน้นกลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้ที่เชื่อมโยงสู่การเรียนการสอนตามกลุ่มสาระต่างๆ และสู่วัฒนธรรมองค์กรในระดับต่างๆ ทั้งนี้ให้ความสำคัญแก่การน้อมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติเป็นพิเศษ

1. สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้ที่เชื่อมโยงสู่การเรียนการสอนตามกลุ่มสาระต่างๆ และสู่วัฒนธรรมองค์กรในระดับต่างๆ ทั้งนี้ให้ความสำคัญแก่การน้อมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติเป็นพิเศษ

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบและโรงเรียนวิศุฑุฑต้นแบบที่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และสนับสนุนให้โรงเรียนต้นแบบเดิมได้พัฒนาต่อยอดและสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนอื่น

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนรูปแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรูปแบบที่หลากหลายเพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสนับสนุนกิจกรรมเหล่านี้เป็นพิเศษ

กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด และเนตรนารี โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา และเน้นการส่งเสริมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ผ่านกระบวนการลูกเสือ

จัดค่ายคุณธรรมสำหรับนักเรียนเพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มที่จะจัดทำโครงการที่เน้นการปฏิบัติจริง

ปลูกฝังคุณธรรมโดยผ่านกิจกรรมดนตรี นาฏศิลป์ และการแสดง

พัฒนาระบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลงานคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ที่นำไปใช้ประกอบการพิจารณาการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย

4. เสริมความเข้มแข็งให้แก่ระบบดูแลนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และขยายไปสู่โรงเรียนขยายโอกาส และพัฒนาระบบส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและระบบควบคุมพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน

พญุงศักดิ์ จันทรสุรินทร์ □ (2541 : 4-5) กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมจริยธรรมในการเรียนการสอนมี 5 ขั้นตอน คือ

1. การให้ความรู้ขั้นสูง ควรจะให้เด็กได้รับเหตุผลใหม่และเหนือกว่าที่เคยเป็นอยู่เด็กจะนำไปเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิม และจะเกิดความขัดแย้ง หรือความไม่สมดุลทางความคิด ความไม่สมดุลจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเกิดมีการปรับโครงสร้างทางความคิดของตนเกิดความสมดุล ขึ้นใหม่จะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในขั้นสูงกว่าเดิม (ตามหลักทฤษฎีทางจิตวิทยาของเพียเจท์)

2. การอบรมทางศาสนา เด็กควรได้รับการอบรมทางศาสนา เพื่อลดความเห็นแก่ตัวและเพิ่มความเห็นแก่พวกพ้อง ส่วนร่วม สังคม และมนุษยชาติ

3. การให้แสดงบทบาท เด็กควรที่จะได้รับโอกาสสวมบทบาทอื่นนอกเหนือจากที่ตัวเองเป็นอยู่และบทบาทนั้นควรเกี่ยวข้องกับจริยธรรม การรับเอาความคิดและความรู้สึกของคนอื่น จะก่อให้เกิดความคิดความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิม ไม่ยึดอยู่แต่ตนเอง (ตามหลักทฤษฎีของ Kohlberg)

4. การใช้อิทธิพลของกลุ่มให้เกิดความคล้อยตาม การยกระดับจิตใจของเด็กนั้น ได้จากกลุ่มเพื่อนซึ่งแสดงออกทางจริยธรรมในระดับเดียวกัน เด็กจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่างและคล้อยตามลักษณะของเพื่อน ไปโดยง่าย กลุ่มเพื่อนจะเป็นสื่อเสนอความรู้และเหตุผลใหม่ในระดับที่สูงกว่าที่มีอยู่

5. การเลียนแบบจากตัวแบบ การจัดตัวแบบให้เกิดการเลียนแบบเป็นวิธีการศึกษาหนึ่งที่มีมนุษย์ใช้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ตัวแบบจะมีลักษณะดึงดูดและมีอิทธิพลให้เด็กคล้อยตามได้มาก ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ใหญ่ และเพื่อน

จากแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมใน โรงเรียนที่นักวิชาการหลายท่าน กล่าวไว้ สามารถพิจารณาถึงแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมใน โรงเรียนได้ว่าการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในโรงเรียนนั้น จะต้องดำเนินการทุกอย่างเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยเริ่มตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมจริยธรรมประจำโรงเรียนเพื่อทำหน้าที่ กำหนดแผนงานควบคุม ดูแลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน และดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยเน้นการปฏิบัติจริงทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สถานการณ์ต่าง ๆ และสภาพแวดล้อม รวมทั้งการประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ ครู และคนอื่น ๆ ในโรงเรียนโดยมุ่งหวังให้ นักเรียนเกิดความรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน หมายถึง การดำเนินการ กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้กับนักเรียน

2.5 การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษา สถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนได้แสดงความสนใจ ความถนัด ตามธรรมชาติอันแท้จริง กิจกรรมจะเป็นเครื่องมือช่วยอบรมนักเรียนให้รู้จักปรับตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบและความเสียสละเพื่อส่วนรวม ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในระบอบประชาธิปไตย เป็นการสร้าง

ประสบการณ์ตามความแตกต่างของนักเรียนเพื่อสร้างเจตคติที่ดีและพัฒนาบุคลิกภาพอันพึงประสงค์

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นในระดับโรงเรียนประถมศึกษาใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สารที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย (กรมวิชาการ, 2551 : 9)

2.5.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) สารที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

(1) มาตรฐาน ส 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาตนนับถือและสามารถนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นหลักปฏิบัติ ในการอยู่ร่วมกัน

(2) มาตรฐาน ส 1.2 : ยึดมั่นในศีลธรรม การกระทำ ความดีมีค่านิยมที่ ดีงามและศรัทธาในพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

(3) มาตรฐาน ส 1.3 : ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมและศาสนพิธีของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีค่านิยมที่ดีงามและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ พัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกัน ได้อย่างสันติสุข

การจัดกิจกรรมนักเรียนต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น ความเป็นวัยวุฒิ ภาวะความสนใจ จิตวิทยาการศึกษาจุดหมายของการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2551 : 9-10) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายให้มีคุณจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและพลโลก ดังนี้

1. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

ซึ่งในส่วนของกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมให้โรงเรียนดำเนินการ
ดังนี้

1. พานักเรียนออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น พาไปเวียนเทียน
ไปชมวัด ฟังเทศน์การแนะนำสถานที่สำคัญ
2. การจัดกิจกรรมศาสนาในโรงเรียน ได้แก่ □ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย
ธรรมะ การทำบุญตักบาตรในโรงเรียน การนิมนต์พระมาเทศน์ การหล่อเทียนพรรษา
3. กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติอยู่เสมอ ได้แก่ การสวดมนต์ การนั่งสมาธิ การ
อบรม การให้คำแนะนำสิ่งที่ควรปฏิบัติ

3. ทฤษฎีการสร้างคุณธรรมและจริยธรรม

3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory : SL)

หลักสำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม คือ เน้นที่ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์
ที่เกิดจากการเรียนรู้สำหรับการประเมินความถูก-ผิดของพฤติกรรม ทฤษฎีนี้เชื่อว่ามนุษย์เรียนรู้ได้
โดยการสังเกตสิ่งแวดล้อมจากประสบการณ์ คำบอกเล่า และบันทึกข้อมูลความรู้จากเอกสารที่
มนุษย์ได้เรียนรู้ทั้งหมดนี้จะสามารถเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของตนได้ วิธีการปลูกฝังจริยธรรม
ตามแนวคิดของทฤษฎีนี้คือ การจัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในรูปแบบของ
ตัวอย่างและคำบอกเล่า การที่มนุษย์ได้มีโอกาสสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นและผลของพฤติกรรม
นั้น เขาจะสามารถคาดหมายทำนายเหตุการณ์อื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นใหม่ได้ ฉะนั้นอิทธิพลสำคัญการ
เรียนรู้ของเด็ก คือ ครู ครอบครัว เพื่อน เหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นจริง คำบอกเล่าและสื่อมวลชนต่าง ๆ
ตัวอย่างที่ดี ต้นฉบับที่ดีหรือการกระตุ้นความสนใจที่ดีจะช่วยให้เด็กเลียนแบบได้ดี

สรุปได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมนี้ใช้อธิบายการเกิดและการพัฒนาทาง
จริยธรรม ได้ดี ฉะนั้นการที่นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ถึงผลเสียที่เกิดจากการขาดคุณธรรม จริยธรรม
จากเหตุการณ์ และประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นและตระหนักว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
ในสังคม ทำให้นักเรียน ประเมินพฤติกรรมของตนและเลือกแสดงพฤติกรรม ที่แสดงถึงความ
มีคุณธรรมจริยธรรมอันเป็นที่ ยอมรับของสังคม

3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget's Moral Development Theory)

สง่า วุฒิประจักษ์ (2531) ได้กล่าวถึง เพียเจต์ (Piaget) ว่าเป็นผู้ริเริ่มแนวความคิด
ที่ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาในการที่จะรู้กฎเกณฑ์

และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม โดยพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้นด้วย เพียเจท์ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ชั้น คือ

1. ชั้นที่ 1 ชั้นก่อนจริยธรรม เริ่มแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึง 2 ขวบ เด็กในวัยนี้ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดลอมอย่างละเอียด แต่มีความต้องการทางกายซึ่งต้องการที่จะได้รับการตอบสนองโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นการสนองต่อกฎเกณฑ์ตามวัฒนธรรมมีการตัดสินใจเพื่อกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น

2. ชั้นที่ 2 ชั้นยึดคำสั่ง พัฒนาการชั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 2-8 ปี □ เด็กจะมีความเกรงกลัวต่อผู้ใหญ่และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม โดยถือว่าเป็นการทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงผลที่ผ่านมา

3. ชั้นที่ 3 ชั้นยึดหลักแห่งตน พัฒนาการชั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 8-10 ปี □ เพียเจท์เชื่อว่า เกิดขึ้นจากพัฒนาการทางสติปัญญาและจากประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกจะเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนกันและความเท่าเทียมกันของบุคคลในช่วงวัย 8 - 10 ปี □ เด็กที่อยู่ในสังคมปกติ

จะบรรลุถึงชั้นที่ 3 แต่ก็อาจจะมีเด็กบางคนที่พัฒนาการของเขาอาจจะหยุดชะงักในชั้น ที่ 2 เนื่องจากการบีบบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงดูตัวเขาหรือจากสังคม หรือจาก การขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้ □ จากการศึกษาแนวคิดตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์

สรุปได้ว่า จริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น ๆ เช่น ในชั้นยึดหลักแห่งตน อายุ 8-10 ปี เป็นวัยที่เพียเจท์เชื่อว่า หากสติปัญญาและประสบการณ์ของเด็กมีความสมบูรณ์ เด็กจะสามารถพัฒนาจริยธรรมในชั้นยึดหลักแห่งตน รู้จักใช้เหตุผล และมีเหตุผลในการกระทำของตนเอง

3.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของฟรอยด์ (Sigmund Freud) อธิบายถึง

พัฒนาการทางจริยธรรมว่า ทารกเกิดมาพร้อมกับสัญชาตญาณพื้นฐาน 2 ประการ คือ สัญชาตญาณแห่งชีวิต (Eros) และสัญชาตญาณแห่งความตาย (Thanatos) ซึ่งก่อให้เกิดพลังทางจิต และกระจายกันทำงานในระบบของบุคลิกภาพ 3 ระบบ ได้แก่ อิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Superego) ระบบของบุคลิกภาพไม่ได้พัฒนาตามขั้นตอน

1. อิด (Id) เป็นระบบที่มีติดตัวทารกมาตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งมีหน้าที่หลักคือ การใช้พลังจิตไปในการตอบสนองความต้องการสัญชาตญาณ

2. อีโก้ (Ego) เป็นระบบที่พัฒนาในการคิดและวางแผนตอบสนองความต้องการ อิด (Id) โดยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง

3. ซุปเปอร์อีโก้ (Superego) เป็นระบบที่ควบคุมจริยธรรม ซุปเปอร์อีโก้จะพัฒนาเมื่อทารกมีอายุระหว่าง 3 – 6 ปี ในซูปเปอร์อีโก้ยังมีอีกสองระบบที่จะพัฒนาขึ้นมาควบคู่กัน คืออีโก้ ไอดีล (Ego ideal) เป็นระบบที่เด็กจะจดจำการกระทำที่พ่อแม่บอกว่าดี และควรกระทำ และ มโนธรรม (Conscience) เป็นระบบที่เด็กจดจำการกระทำไม่ดีของพ่อแม่ และไม่ควรถูกกระทำไว้ ซึ่งทั้งสองระบบนี้จะคอยควบคุมการกระทำของเด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เมื่อใดที่บุคคลเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง แต่เมื่อใดที่บุคคลทำในสิ่งที่ไม่ดี มโนธรรมจะลงโทษ ทำให้บุคคลเกิดความสำนึกผิดขึ้นมา ซึ่งซูปเปอร์อีโก้จะช่วยให้เด็กควบคุมตนเองทางจริยธรรม ได้เหมือนกับที่พ่อแม่เคยควบคุมอย่างใกล้ชิดมา

สรุป ได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวคิดที่พึงทำความเข้าใจ และปฏิบัติสิ่งที่ดีงามและถูกต้อง และเป็นวัฒนธรรมทางพุทธศาสนาที่ยึดถือ และปฏิบัติสืบต่อกันมา ในการดำเนินชีวิต การทำงาน การพัฒนาตน พัฒนาสังคม และประเทศชาติ ที่อ้างอิงใน พระคริสตธรรมคัมภีร์ และแม้แต่องค์พระประมุขของประเทศ คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดชทรงพระราชทานไว้ในวโรกาสอันสำคัญของประเทศ เพื่อให้ประชาชนคนไทยได้ยึดถือและปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม เพื่อความสำเร็จแห่งตนเอง แห่งสังคม และบ้านเมืองตลอดจนการพัฒนาไปสู่จุดหมายหมายด้านอื่นๆ ต่อไป

4. คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน

การศึกษาขั้นพื้นฐานสำคัญของบุคคลและสังคมส่วนรวม ความสำคัญของการศึกษาตามกฎปฏิญาณสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกำหนดว่าทุกคนมีสิทธิในการศึกษา การศึกษาจะต้องเป็นการบังคับ การศึกษาจะต้องเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่ ยังความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติและศาสนา ความสำคัญของการศึกษาจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานปัจจัยหนึ่งในการดำรงชีวิต การจัดการศึกษาที่ต้องคำนึงถึงสังคมแวดล้อมและปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทันสมัย

คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน จุดมุ่งหมายส่วนใหญ่เป็นการสอนในวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณภาพในการดำรงชีวิต มีศีลธรรมคุณธรรมประจำใจ และมีคุณสมบัติต่างๆ ตามความประสงค์ของสังคมไทย และมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมไว้ในวิชาจริยธรรม เพื่อให้นักเรียนรู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม มีความกล้าทางจริยธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีความอดทนรู้จักประหยัด มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศชาติ (คำพลอย โพธิ์ทอง, 2542 : 58)

สราวุธ จิตบุญมี (2543 : 1) ได้เสนอว่าการสอนวิชาพระพุทธศาสนานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเน้นทั้งภาคความรู้ ความเข้าใจ และการฝึกปฏิบัติ รวมทั้งจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมเสริมพิเศษ เพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนให้อยู่ในขอบเขตที่ค้ำจุนมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนและยึดถือคุณธรรมจริยธรรมมาปฏิบัติจนเกิดความเคยชินเป็นนิสัย ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาควรพิจารณาமிดังต่อไปนี้

1. ควรคำนึงถึงจุดประสงค์ของวิชาพระพุทธศาสนาอยู่ตลอดเวลาในขณะที่สอนและศึกษาจากคู่มือหรือแผนการสอนอยู่เสมอ

2. การสอนโดยวิธีชี้แจงสิ่งที่ถูก สิ่งที่ไม่ถูก สิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร อธิบายโดยยกเหตุผลหรือตัวอย่างให้นักเรียนเห็นจริง เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและเกิดความศรัทธาทรงกาย วาจา และใจ

3. การสอนโดยวิธีสาธิตหรือทำให้ดูเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตามด้วยความเลื่อมใสศรัทธา และครูอาจารย์ทุกคนในโรงเรียนและคนในชุมชนหรือในสังคมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนเห็นอยู่เสมอ

4. การสอนด้วยความรัก ความเอาใจใส่อย่างจริงใจต่อนักเรียน มีความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน ช่างสังเกตต่อพฤติกรรมของนักเรียน และเมื่อพบเห็นสิ่งที่ไม่ค้ำจุนเกิดขึ้น ควรจะมีความกระตือรือร้นที่จะแนะนำสั่งสอนหรือให้คำปรึกษาด้วยความจริงใจและเต็มใจ

5. ควรหมั่นศึกษาหาความรู้และข้อมูลเพิ่มเติมอยู่เสมอ ทั้งในเรื่องของพระพุทธศาสนาและวิทยาการด้านอื่นๆ เพื่อให้ก้าวทันต่อความผันผวนเปลี่ยนแปลงทุกด้านของสังคมและวัฒนธรรม และพร้อมที่จะให้ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักพุทธธรรมแก่นักเรียน

6. การสอนโดยวิธีให้นักเรียนได้มีโอกาสอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นให้มากที่สุด ไม่ควรผูกขาดเป็นผู้พูดหรือบรรยายแต่ผู้เดียวควรสร้างสถานการณ์หรือยกปัญหาหรือตัวอย่างขึ้นแล้ว ให้นักเรียนวิเคราะห์เหตุและผล พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

7. ควรเลือกอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

8. ควรเปิดโอกาสให้คนมีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมในกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หรือพานักเรียนไปร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่วัดจัดขึ้นในวันสำคัญ

ณรงค์ สิลารัตน์ (2544 : 18-19) ได้สรุปว่า องค์ประกอบสำคัญ ๆ ของการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนนั้น ได้แก่

1. การบริหารโรงเรียน ได้แก่ การปฏิบัติเป็นแบบอย่างของครูแก่นักเรียน การกำหนดระเบียบข้อบังคับ ติดตามผล เป็นต้น

2. การสอนหรือวิธีการสอนของครู

3. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับการสอนของครู
4. การจัดกิจกรรมจริยศึกษา

ทั้ง 4 องค์ประกอบนี้ ควรต้องดำเนินไปพร้อมๆ กัน และมีความสัมพันธ์กันทั้งหมด การส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียนในโรงเรียนจึงจะบรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้

สรุปได้ว่า ภาระหน้าที่ของโรงเรียนมิได้มีแต่การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตเท่านั้น หากแต่มีความรับผิดชอบที่จะต้องสร้างคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม ให้แก่เยาวชนที่จะออกไปเป็นสมาชิกของสังคมอีกด้วย โรงเรียนจึงต้องทำหน้าที่จัดกระบวนการทั้งหมด เพื่อเสริมสร้างและปลูกฝังจริยธรรม ค่านิยมอันดีงาม เพื่อนำไปสู่ชีวิตที่สงบสุข การสอนให้เยาวชนรู้ว่าสิ่งใดดีสิ่งใดชั่วคือ การให้ความรู้ ความเชื่อ และเน้นการสร้างทัศนคติหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดคุณธรรม ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความอดทน

4.1 ความมีระเบียบวินัย

ชวลีพร รัตนะเจริญชัย (2547 : 34 – 35) ได้กล่าวถึงความมีระเบียบวินัยว่าหมายถึง เน้นให้รู้จักปฏิบัติตามที่มีรูปแบบ มีขั้น มีตอน พึงความคิดเห็นของผู้อื่น การอยู่ในชั้นเรียน การทำความเคารพ มีวินัยในการเล่นกีฬา ซึ่งเป็นสื่อเชื่อมโยงให้เคารพกฎหมายและระเบียบของสังคมต่อไป

กัลยา ศรีปาน (2542 : 135) กล่าวว่า การปลูกฝังการมีระเบียบวินัยต้องให้ได้ทั้งหลักการและหลักปฏิบัติ โดยมีหลักเกี่ยวกับระเบียบวินัย ดังนี้

1. ความมีระเบียบช่วยประหยัดเวลา และทำให้งานสำเร็จด้วยความเรียบร้อย
2. ผู้มีวินัยในตนเองมีความตรงต่อเวลา
3. การมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งที่ฝึกฝนได้
4. การมีวินัยทำให้เกิดการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
5. การขาดวินัย ทำให้เป็นผลเสียแก่งานและตนเอง

ดวงตา เครือทิวา (2544 : 99) กล่าวว่า ความมีระเบียบวินัยหมายถึง การควบคุมตนเองให้กระทำการและปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบ หรือทิศทางที่เหมาะสม

ชวลีพร รัตนะเจริญชัย (2547 : 43-44) ให้ความหมายของระเบียบวินัยว่า หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง เหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีระเบียบวินัย คือ

1. การรักษาระเบียบวินัยภายนอก

(1) การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภค ได้แก่ มีมารยาทในการรับประทานอาหาร รับประทานอาหารให้ถูกหลักโภชนาการ และสุขวิทยา

(2) การรักษาระเบียบวินัยในการบริโภค ได้แก่ การรักษาร่างกาย เสื้อผ้าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

(3) การรักษาระเบียบวินัยต่อสถานที่ ได้แก่ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ ทั้งในสำนักงาน วัด สถานที่ราชการ และประเพณีปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อบังคับของสถานที่นั้น ๆ ถนน รถโดยสาร สวนสาธารณะ ฯลฯ และประเพณีปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของสถานที่นั้น ๆ

(4) การรักษาระเบียบวินัยในการปกครอง ได้แก่ การสร้างวินัยเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติ มีการปกครองดี มีจรรยา มีวินัย ปรับปรุงระเบียบให้มีมาตรฐานและถือปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง

2. การรักษาระเบียบวินัยภายใน ได้แก่ การแต่งกายและควบคุมท่วงทีกริยา วาจา และใจ ให้หมดจด งดงาม ด้วยการเว้นชั่ว ประพฤติชอบทั้งต่อหน้าและลับหลัง ได้แก่ ระเบียบท่วงที ระเบียบกริยา ระเบียบวาจา และระเบียบใจ

(1) ระเบียบท่วงที ได้แก่ การจัดทำทาง ทำที่ให้เหมาะสมกับฐานะและภูมิรู้ของตน ไม่ได้ดูหมิ่นผู้อื่น ไม่ทะนงตน

(2) ระเบียบกริยา ได้แก่ การควบคุมอาการของร่างกายที่เคลื่อนไหวให้ปรากฏแก่คนทั้งหลาย โดยควบคุมและปรับปรุงจรรยาให้งดงาม เป็นระเบียบวินัย มีกิริยาดี สุภาพอ่อนโยน ประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส เวลาและสถานที่

(3) ระเบียบวาจา ได้แก่ การพูดสมานไมตรี พูดไพเราะ พูดดี ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ และพูดเพื่อเจ้อ

(4) ระเบียบใจ ได้แก่ การรู้จักควบคุมจิตใจและอารมณ์ ให้อยู่ในกรอบระเบียบที่ดีงาม

วินัย พัฒนรัฐ และคณะ (2543 : 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ คำสั่ง ระเบียบ กฎ กติกาต่างๆ ที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในสังคมนั้น และกล่าวถึงประโยชน์ของการมีระเบียบวินัยไว้ว่า

1. ช่วยให้เป็นคนมีนิสัยรักความเป็นระเบียบเรียบร้อย
2. ช่วยให้งานเสร็จรวดเร็ว เรียบร้อย
3. ช่วยให้ได้รับการยกย่องชมเชยจากผู้อื่น
4. เป็นที่รักและไว้วางใจแก่บุคคลทั่วไป

สิทธิโรจน์ วงศ์วิทยาเจริญพัฒนา (2545 : 77-80) ได้เสนอแนวทางในการสร้างเยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมในด้านความมีวินัย ดังนี้

1. วินัยในครอบครัว บิดามารดาต้องอบรมบุตรหลานให้มีวินัย และทำตัวเป็นแบบอย่าง
 - (1) มีวินัยเคารพเชื่อฟัง ตามลำดับอาวุโส
 - (2) มีวินัยในการใช้จ่ายเงิน
 - (3) มีวินัยในเรื่องของเวลา
2. มีวินัยในโรงเรียน ครูต้องช่วยออกระเบียบอบรมให้ลูกศิษย์เป็นคนมีวินัย
 - (1) วินัยในห้องเรียน
 - (2) วินัยในการจัดอันดับก่อนหลัง
 - (3) วินัยในเรื่องของเวลา
3. มีวินัยเมื่ออยู่ในสังคม พ่อแม่และครูต้องอบรมหรือทำตัวเป็นแบบอย่างในเรื่องของวินัยในสังคม
 - (1) วินัยเกี่ยวกับการขับขีรถหรือการจราจร
 - (2) วินัยในการเคารพสิทธิของผู้อื่น
 - (3) วินัยเกี่ยวกับการเสียภาษี

ชูติมา สัจจานนท์ (2541 : 146-147) ได้กล่าวว่า การมีวินัยเป็นการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมนั้น วินัยเป็นสิ่งที่จำเป็น วินัยเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้เจริญด้วยคุณธรรม ช่วยควบคุมชีวิตจิตใจของคนให้อยู่ในระเบียบอันดีงาม มีความสามัคคีพร้อมเพียงและช่วยสร้างความเจริญให้กับตนเองและสังคม

สรุปได้ว่า จริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย คือ การคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม ตามกฎระเบียบของสังคมละศีลธรรมอันนำมาสู่ความสงบสุขในชีวิตของคนและความเป็นระเบียบในสังคม

4.2 ความรับผิดชอบ

สุเทพ ยงยุทธ์ (2544 : 53) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรับผิดชอบคือการยอมรับรู้และสำนึกในการกระทำของตนเอง ยอมรับผลการกระทำของตนเองด้วยความเต็มใจไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะเป็นผลดีหรือผลร้าย แล้วพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและกฎเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับและควบคุมจากผู้อื่น

อัมพร สาระพันธ์ (2547 : 34) ให้ความหมายไว้ว่า ความรับผิดชอบหมายถึง การรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องปฏิบัติ หรือกระทำ ไม่นึกถึงแต่สิทธิเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการกระทำที่ควรกระทำหรือต้องกระทำตามสถานภาพ (ตำแหน่ง) ของบุคคลนั้นๆ

ปิยนันท์ ภิรมย์ไกรภักดิ์ (2544 : 54) กล่าวไว้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ มีหิริโอตัมปะ พยายามทำงานของตนให้ลุล่วงไปด้วยดี โดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของคนอื่น รวมทั้งมีการเตรียมวางแผนไว้ล่วงหน้าด้วย นอกจากนี้ยังรับรู้และยอมรับการกระทำของตนเองไม่ว่าผลการกระทำจะเป็นอย่างไร

ธีรกุล สถิรินาถ (2543 : 36) สรุปไว้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งหมายที่ปฏิบัติต่อหน้าที่การงานและต่อชุมชนด้วยความเต็มใจ และมีความรู้และความเข้าใจถึงความสำคัญต่อความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานและต่อชุมชน ซึ่งสามารถแสดงออกได้โดยการเอาใจใส่ในการทำงาน การเพียรพยายาม การยอมรับผลการกระทำของตนเอง การปรับปรุงงานตนเองให้ดีขึ้น การช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม การช่วยแก้ไขสิ่งที่เป็นอันตรายต่อชุมชนการช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม และการไม่ละเลยหน้าที่ พลเมืองดี

สรุปได้ว่า จริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อนักเรียนหมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจในปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพยายามความผูกพัน ความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยรู้จักหน้าที่ของตนเองและยอมรับผล การกระทำของตนเอง

4.3 ความซื่อสัตย์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2541 : 284) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติตรง และจริงใจ ไม่คิดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง

จุฑาธิป เปี่ยมประถม (2545 : 18) ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรม หรือความรู้สึกรู้สึกของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไม่ทุจริต หรือไม่ประพฤติมิชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา ยุติธรรม และละเอียดถี่ถ้วน

ชวลีพร รัตนะเจริญธรรม (2547 : 34-35) ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การมีค่านิยมประพฤติปฏิบัติตรงต่อความจริงอัน ได้แก่ การตรงต่อหน้าที่ความรับผิดชอบการตรงต่อคำมั่นสัญญา การตรงต่อระเบียบกฎเกณฑ์ที่ดีของสังคม และในพระพุทธศาสนาได้แบ่งความซื่อสัตย์ออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ความซื่อสัตย์ทางกาย หมายถึง การไม่ฆ่าสัตว์ การไม่ลักทรัพย์ การไม่ประพฤติผิดในกาม และการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังและโอกาสเท่าที่จะสามารถทำได้

2. ความซื่อสัตย์ทางวาจา หมายถึง การพูดความจริง ตรงไปตรงมา การพูดในสิ่ง ที่ควรพูด ไม่พูดเพื่อเจ้อ และต้องเป็นคำพูดที่อ่อนหวานน่าฟัง

3. ความซื่อสัตย์ทางใจ หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ใจเป็นสำคัญ อันได้แก่การไม่โลภ ที่อยากได้ของคนอื่นมาเป็นของตน

ขอดียะ หลีหมาด (2543 : 5) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การปฏิบัติ ตรงไปตรงมาทางกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น

ปิยนันท์ ภิรมย์ไกรภักดิ์ (2544 : 54) ได้อธิบายความหมายของความซื่อสัตย์ ไว้ว่า หมายถึง การประพฤติตนด้วยความจริงใจ และตรงไปตรงมา ทั้งวาจาและใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ คือ

1. ความตรงต่อเวลา

- (1) ไม่คล้อยตามพวกที่ลากหรือชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย
- (2) ไม่คดโกง ตั้งใจทำจริง
- (3) ประพฤติตรงตามพูดและคิด

2. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน

- (1) ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปทำประโยชน์ส่วนตัว
- (2) ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว

3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล

- (1) ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น
- (2) ไม่ชักชวนไปทางเสื่อมเสีย
- (3) ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตัว

4. ความซื่อสัตย์ต่อสังคมและประเทศชาติ

- (1) ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (2) ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตัว หรือเอาดีเข้าตน
- (3) ไม่ร่วมมือกันทำงานใดๆ ที่ผิดกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ

จนก จันทรขจร (2545 : 694 – 695) ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ตรง และจริง ความซื่อตรง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ประพฤติปฏิบัติซื่อตรงทั้งกาย วาจา ใจ และยังคงกล่าวถึงความซื่อสัตย์ว่า เป็นคุณธรรมประจำมนุษย์ คนเราจะได้ชื่อว่ามีคุณสัตย์ ต้องมีความจริง 5 ประการ คือ

1. จริงต่อกรงาน หมายถึง ทำอะไรทำจริง มุ่งให้งานสำเร็จเกิดประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนรวมได้จริง

2. จริงต่อหน้าที่ หมายถึง ทำจริงในงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเรียกว่าหน้าที่ ทำงานเพื่องาน ทำงานให้ดีที่สุด ไม่เลินเล่อ ไม่หะหลวม ไม่หลีกเลียงบิดพลิ้ว เอาใจใส่หน้าที่ให้ งานสำเร็จเกิดผลดี

3. จริงต่อวาจา หมายถึง การพูดความจริง ไม่กลับกลอก หรือตลบตะแลงรักษา วาจาสัตย์อย่างเคร่งครัด พูดจริง ทำจริงตามที่พูด ดังพุทธศาสนาสุภายิตที่ว่า “ความสัตย์จริงเป็น วาจาที่ไม่ตาย”

4. จริงต่อบุคคล หมายถึง มีความจริงใจต่อคนที่เกี่ยวข้องจริงใจต่อมิตรและ ผู้ร่วมงานจริงใจต่อเจ้านายของตน เรียกว่า มีความจงรักภักดีหรือสวามิภักดิ์ จริงใจต่อผู้มีพระคุณ เรียกว่า มีความกตัญญูกตเวทิต

5. จริงต่อความดี หมายถึง มุ่งประพฤติปฏิบัติต่อความดีจนคิดเป็นนิสัยเป็นบุคคล ที่ประกอบด้วยคุณธรรม คือ หิริ ความละอายแก่ใจที่ประพฤติชั่ว และ โอตตัปปะ คือ ความเกรงกลัว ต่อความผิดที่ตนจะได้รับทั้งในที่ลับและที่แจ้ง

ชุตินา สัจจามันท์ (2541 : 84-89) ให้ความหมายไว้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การ ประพฤติปฏิบัติตนอย่างซื่อตรง ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งต่อหน้าและลับหลัง และ ยังกล่าวอีกว่า ซื่อสัตย์ ยังหมายรวมถึง ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความสุจริตต่ออาชีพตั้งใจทำงานที่ ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง รวมทั้งซื่อตรงต่อผู้อื่น จักเป็นที่เชื่อถือ เคารพนับถือในสังคม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2541 : 284) ให้ความหมายว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประพฤติตรง และจริงใจ ไม่คิดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง

สรุปได้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ การประพฤติอย่าง ตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจาและใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ยึดหลักแห่งความยุติธรรม ซื่อตรงต่อ ตนเอง หน้าที่การงานค้ำมั่นสัญญาแบบแผนกฎหมายที่ถูกต้อง

4.4 ความเสียสละ

จักรพงษ์ นิลพงษ์ (2543 : 36) ได้ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึง การรู้จักสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม หรือบริจาคสิ่งของ เงินทองแก่ผู้ที่ควรรวบรวมทั้งเพื่อ ส่วนรวม เพื่อสาธารณกุศล มีการบำรุงรักษา โรงพยาบาล ทำถนน สร้างสะพานหรือบริจาคทรัพย์ ช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ภัยต่างๆ เป็นต้น

กัลยา ศรีปาน (2542 : 99) ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึงการยอม ยกผลประโยชน์ส่วนตัวให้แก่บุคคลอื่นหรือสังคมเมื่อมีโอกาส

อังคณา บุญสุวรรณ (2541 : 37) นิยามว่า ความเสียสละ คือ การละความเห็นแก่ตัว การทำเพื่อคนอื่นหรือส่วนรวม การแบ่งปันแก่ผู้อื่น หรือกลุ่มบุคคลที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังความคิด

สุมณฑา แก่นกุล (2544 : 9) บันทึกไว้ว่า ความเสียสละ หมายถึง ยอมรับความลำบากเพื่อให้คนอื่นมีความสุข เช่น พ่อแม่ของเรายอมลำบากทุกอย่าง เพื่อหาเงินทองมาเลี้ยงดูลูก ให้ลูกของตนเองได้อยู่ดีกินดีหรือได้เรียนหนังสือ เพื่อให้ลูกของตนเองมีความเจริญก้าวหน้า

รุจิรี ภูสาระ (2541 : 18) อธิบาย ความเสียสละไว้ว่า หมายถึง การบริจาคการละความเห็นแก่ตัว การแบ่งปันสิ่งต่างๆ ให้แก่ผู้อื่น และยังคงกล่าวถึงวิธีปฏิบัติตนให้เป็นคนที่มีความเสียสละไว้ดังนี้

1. บริจาคทรัพย์หรือสิ่งของให้กับผู้อื่นที่เดือดร้อนหรือยากจนกว่า เช่น ได้แก่อุทกภัย วิกฤติภัย อัคคีภัยเกิดขึ้นกับพี่น้องร่วมชาติ หรือร่วมโลก เราควรแสดงความเห็นใจ โดยการบริจาคทรัพย์เงินหรือสิ่งของไปช่วยเหลือผู้เดือดร้อนเหล่านั้น

2. ยอมสละแรงกายช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า เช่น สละที่นั่งบนรถโดยสารให้กับคนชรา สตรีมีครรภ์ คนพิการ หรือเด็ก เป็นต้น

3. บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ โดยสละแรงกาย แรงใจ ในการพัฒนาโรงเรียน วัด หรือชุมชน เป็นต้น

4. ไม่แสดงความเห็นแก่ตัว โดยการนำเอาของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตน
สรุปได้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละ นักเรียนต้องรู้จักสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมและการให้เป็นแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์และสติปัญญา

4.5 ความอดทน

กรมวิชาการ (2542 : 10-16) ให้ความหมายของความอดทนไว้ว่า หมายถึงความอดทนของร่างกายและจิตใจในการทำงานทุกอย่างด้วยความเข้มแข็ง ขยันหมั่นเพียรใช้สติปัญญาควบคุมตนเองให้อยู่ในเหตุผล ไม่หวั่นไหวต่ออารมณ์ หรือถ้อยคำที่ทำให้เจ็บแค้นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความอดทน คือ ความบากบั่นพยายาม ไม่ท้อถอย ไม่ยอมแพ้ พยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคจนประสบความสำเร็จ กระจื่อหรือร้อน และหนักแน่น ไม่หวั่นไหวง่าย

มนตรี วงศ์ละคร (2543 : 41) ให้ความหมายของความอดทนไว้ว่า หมายถึงความหนักแน่นของจิตใจที่จะยืนหยัดต่อสู้กับปัญหา อุปสรรคต่างๆ ด้วยความอดทน บึกบึนไม่มีความหวั่นไหว อดทนต่อความทุกข์ ซึ่งเกิดจากความเจ็บป่วย อดทนต่อความเจ็บใจ อดทนต่อความเหน็ดเหนื่อยยากตรากตรำ

บุญมี แทนแก้ว (2541 : 121) ให้ความหมายของความอดทนไว้ว่า หมายถึงอดทนต่ออารมณ์ที่ไม่น่าปรารถนา ที่ไม่พอใจมากระทบทางหู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ หรือจะพูดอีกอย่างหนึ่งว่า “กำลังทนทานแห่งใจ”

รุจิรี ภู่อาระ (2541 : 1) ให้ความหมายของความอดทนไว้ว่า หมายถึงความพยายามอย่างเข้มแข็ง ความหนักแน่นมั่นคงของจิตใจ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น รู้จักควบคุมอารมณ์ให้มั่นคง

สรุปได้ว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความอดทน นักเรียนต้องรู้จักควบคุมการกระทำและอารมณ์ของตนให้อยู่ในขอบเขตที่สังคมยอมรับ ไม่ก่อกริยาใดๆ เมื่อได้รับการกระทบจากการชั่วอารมณ์ ความผิดหวังหรืออุปสรรคเกิดขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน ดังต่อไปนี้

จุฑารัตน์ ละอองสุวรรณ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 โรงเรียนบางเมืองเขื่อนฝ่องอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า 1) พฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 ที่ผ่านการอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิตโรงเรียนบางเมืองเขื่อนฝ่องอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 ที่ผ่านการอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิตโรงเรียนบางเมืองเขื่อนฝ่องอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติยกเว้นด้าน ความเสียสละ ความสามัคคี ความมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) พฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 ที่ผ่านการอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิตโรงเรียนบางเมืองเขื่อนฝ่องอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามตัวแปรสภาพครอบครัว โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความรับผิดชอบ และความมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฐิติภัทร สิงห์ล้าเลิศ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดบึงทองหลาง สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ระดับจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดบึงทองหลาง สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของครู ด้านความ

มีระเบียบวินัย ด้านความเมตตากรุณา ด้านความกตัญญูทเวที ด้านความตรงต่อเวลา ด้านความสามัคคี ด้านความยุติธรรม และด้านความเป็นผู้มีวิถฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความใฝ่รู้ ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความอดทน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความเสี่ยสละ อยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดบึงทองหลาง สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศชายและหญิง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ระดับจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดบึงทองหลาง สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเมตตากรุณา ด้านความกตัญญูทเวที ด้านความตรงต่อเวลา ด้านความสามัคคี ด้านความยุติธรรม และด้านความเป็นผู้มีวิถฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความใฝ่รู้ ด้านความอดทน ด้านความปลอดภัย และด้านความเสี่ยสละ อยู่ในระดับปานกลาง 4) การเปรียบเทียบจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดบึงทองหลาง สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำแนกตามช่วงชั้น ด้านความใฝ่รู้ ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสี่ยสละ ด้านความเมตตากรุณา ด้านความกตัญญูทเวที ด้านความตรงต่อเวลา ด้านความสามัคคี ด้านความยุติธรรม และด้านความเป็นผู้มีวิถฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านความอดทนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมพร สาระพันธ์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า 1) คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากยกเว้นด้านความอดทน อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านความอดทนพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้น พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อ่อนศรี ทองไพจิตร (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขิงเทรา เขต 1 พบว่า 1) จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขิงเทรา เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความเสียสละ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ และด้านความอดทน 2) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขิงเทรา เขต 1 ระหว่างเขตชุมชนเมืองกับเขตชุมชนชนบท โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน จากนั้นนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับช่วงชั้น ที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ดังนี้ ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เนื้อหา เป้าหมาย วิธีการอบรม วิทยากร เครื่องมือ/อุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ การติดตามผล ประเมินผล และผลที่คาดว่าจะได้รับ

พิชัย นาวรัตน์วิทยา (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษา จริยธรรมของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูในสหวทยาเขตไผ่ธูรณพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ระดับจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ตามความคิดเห็นของครู ในสหวทยาเขตไผ่ธูรณพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ความมีระเบียบวินัย ความกตัญญูกตเวที ความสามัคคี ความเมตตากรุณา การตรง ต่อเวลา ความยุติธรรม และความเสียสละ อยู่ในระดับมาก ส่วนความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน และความใฝ่รู้ อยู่ในระดับปานกลาง

อัญชลี โองเจริญ (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขิงเทรา เขต 2 พบว่า 1) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขิงเทรา เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความซื่อสัตย์ รองลงมาด้านความรับผิดชอบ ด้านความอดทนด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความเสียสละ ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขิงเทรา เขต 2 ระดับช่วงชั้นที่ 2 จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้านทุกด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งภาพรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านความเสียสละ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิริยา พรหมรัตน์ (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า 1) คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมและทุกด้าน มีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเมตตากรุณา ด้านวินัยความรับผิดชอบ และด้านความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 2) ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเมตตากรุณาและความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านวินัยความรับผิดชอบด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความกตัญญูกตเวที และด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่แตกต่างกัน 4) ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

โอภาส อินโสม (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้พนา อำเภอพนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม พบว่า 1) ความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้พนา อำเภอพนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน 6 ด้าน คือ ด้านการพึ่งตนเอง ด้านความเสียสละ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้พนา อำเภอพนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง และระดับช่วงชั้น พบว่า 2.1) ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้พนา อำเภอพนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน 2.2) ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็น

ต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้พนา อำเภอพนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

กรุง ม่วงนาครอง (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดตากวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 1 พบว่า 1) พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดตากวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความเมตตากรุณา ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเสียสละ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความประหยัดตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดตากวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่สูงกว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่สูงกว่านักเรียนชาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความเป็นระเบียบวินัยและด้านความเสียสละแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดตากวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 1 จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ยกเว้นด้านความเสียสละ และความมีระเบียบวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1969 : 392-405) ได้ประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น ได้มีผู้พบว่า ความรู้ความเชื่อเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมขั้นรากฐานของสังคมนั้น เด็กจะทราบครบถ้วนตั้งแต่อายุน้อย มีผู้พบตั้งแต่ ค.ศ. 1930 ว่าเด็กชายอังกฤษมีความรู้เชิงจริยธรรมตั้งแต่เข้าเรียนชั้นเกรดหนึ่ง ส่วนการศึกษาความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคลที่มีอายุมากกว่านี้ก็ได้ช่วยให้ทางด้านนี้มากขึ้นแม้ว่าความรู้เชิงจริยธรรมจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอยู่บ้างก็ตาม

โฮลสไตน์ (Holstein, 1976 : 51-61) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นและบิดามารดาของเด็กทำการศึกษาแบบระยะยาวช่วงสามปี กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชาย หญิง อายุ 13 ปี จำนวน 53 คน ที่มีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมระดับเดียวกัน พบว่า เด็กวัยรุ่นหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 และเด็กวัยรุ่นชายอยู่ขั้นที่ 2 ต่อมามีการวัดซ้ำอีกเมื่อเด็กมีอายุ 16 ปี พบว่า วัยรุ่นชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 ขณะที่วัยรุ่นหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 และ 5 ปีต่อมา มีการวัดซ้ำอีกปรากฏว่าเด็กวัยรุ่นชาย และหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมก้าวหน้าเร็วมาก

แวร์โชว์ (Warshow, 1978 : 1450 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กเกรด 4 และ 6 ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมต่างกัน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชายและนักเรียนหญิง 96 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ต ผลการวิจัยพบว่า เพศและระดับชั้น ไม่มีอิทธิพลต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กอย่างมีนัยสำคัญแต่องค์ประกอบที่น่าสนใจคือ กลุ่มเพื่อนและอิทธิพลของโรงเรียนอาจส่งเสริมให้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

แบร์ (Bear, 1979 : 4961-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อปัญหาด้านความประพฤติและสติปัญญา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 6 จำนวน 60 คน ในเมืองไอโอวา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ตและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของสแตนดี พอร์ด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาความประพฤติลดลงและวุฒิภาวะทางจริยธรรมเพิ่มขึ้นกับเด็กที่มีเชาวน์ปัญญาจะมีความก้าวหน้าทางจริยธรรม

เดอ โคสตา (De Costa, 1979 : 6141-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาการของความคิดเห็นทางจริยธรรมของเด็กเล็ก จำนวน 58 คน อายุ 7-9 ปี ผลการวิจัยพบว่า อายุเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการคิดทางจริยธรรมของเด็กเล็ก เดอ โคสตา ยังสนับสนุนทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่ยึดพัฒนาการทางสมองในขั้นที่สูงกว่าจะคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูงกว่า

แมคมุลลิน (McMullen, 1985. : 616 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวินัยและระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเมืองเพื่อนำมาพัฒนาวิธีอื่น พบว่า ปัญหาทางวินัยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของโรงเรียนเพราะนักเรียนต้องการสิ่งแวดล้อมที่ดี ยืดหยุ่นได้ โรงเรียนให้ความสนใจเอาใจใส่และมีระเบียบวินัย การวิจัยโดยสนับสนุนให้โรงเรียนจัดระบบอย่างมีประสิทธิภาพได้ดังนี้

1. ฝึกครูให้มีการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในการเรียนการสอน
2. สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน
3. กำหนดความรับผิดชอบต่อปัญหาโดยการให้คำปรึกษา กำหนดแนวทางของพฤติกรรม

4. กำหนดโครงการให้นักเรียนหยุดพักการเรียนชั่วคราว
 5. วางแผนพัฒนาผู้ทำผิดบ่อยๆ แต่ละคนเป็นอย่างดี
 6. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้และเกี่ยวข้องในการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน
- ลานีเยร์ (Lanier, 1993 : 608) ได้ทำการวิจัยเรื่อง จริยธรรมและการพัฒนาความคิดรวบยอดในเด็กหนุ่มสาวชาวชนบท (การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนในชนบท)

จุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการจัดการศึกษาผลของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนระดับ

ชั้นที่ 11 และ 12 ในโรงเรียนชนบท เด็กนักเรียนในชนบทได้รับการอบรมให้คิดและปฏิบัติตามต่อๆ กันมา ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมในยุคใหม่ การทดลองได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มควบคุมให้ได้รับการฝึกการให้คำแนะนำ และการจัดประสบการณ์และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนตั้งอยู่โรงเรียนระดับกลางถึงโรงเรียนระดับสูง ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนมีตามแนวคิด แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย คือการควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม ตามกฎระเบียบของสังคมและศีลธรรมอันนำมาสู่ความสงบในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบในสังคม ด้านความรับผิดชอบ คือ ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วย ความพยายามความผูกพัน ความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยรู้จักหน้าที่ของตนเองและยอมรับผลการกระทำของตนเอง ด้านความซื่อสัตย์ คือการประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ยึดหลักแห่งความยุติธรรม ซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การงานคำมั่นสัญญา แบบแผนกฎหมายที่ถูกต้องดีงาม ด้านความเสียสละ คือ การรู้จักยอมสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมและการให้ปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์และกำลังสติปัญญา ด้านความอดทน คือการรู้จักควบคุมการกระทำและอารมณ์ของตนให้อยู่ในขอบเขตที่สังคมยอมรับ ไม่ก่อกริยาใดๆ เมื่อได้รับการกระทบจากการชั่วอารมณ์ ความผิดหวังหรืออุปสรรคเกิดขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษา การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2554 ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 198 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,070 คน รวมทั้งสิ้น 2,268 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 345 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 50 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 295 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เคร็จซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608-610) และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และเทียบสัดส่วนร้อยละ ได้กลุ่มตัวอย่างโดยการจับฉลาก 50 โรงเรียน เป็นผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 50 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 295 คน รวมทั้งสิ้น 345 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มกลุ่มโรงเรียนมาร้อยละ 50 ของกลุ่มโรงเรียนทั้งหมดที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยการสุ่มอย่างง่าย (Sampling Random Sampling) แบบจับฉลาก ได้กลุ่มโรงเรียน 5 กลุ่ม คือ กลุ่ม 1 อำเภอห้วยผึ้ง กลุ่ม 3 อำเภอเขาวง กลุ่ม 9 อำเภอสมเด็จ กลุ่ม 5 อำเภอกุฉินารายณ์ และกลุ่ม 10 อำเภอกำม่วง

ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอที่สุ่มมาได้ ในขั้นตอนที่ 1 ร้อยละ 50 โดย การสุ่มตัวอย่าง (Simple Random Sampling) แบบจับฉลาก ได้ดังนี้

- 2.1 กลุ่ม 1 อำเภอห้วยผึ้ง 9 โรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอน 142 คน
- 2.2 กลุ่ม 3 อำเภอเขาวง 8 โรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอน 154 คน
- 2.3 กลุ่ม 9 อำเภอสมเด็จ 11 โรงเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอน 101 คน
- 2.4 กลุ่ม 5 อำเภอกุฉินารายณ์ 9 โรงเรียน ผู้บริหาร และครูผู้สอน 161 คน
- 2.5 กลุ่ม 10 อำเภอกำม่วง 13 โรงเรียน ผู้บริหาร และครูผู้สอน 214 คน

ขั้นที่ 3 สุ่มจำนวนผู้บริหารและครูผู้สอนจากการสุ่มขั้นที่ 2 โดยการจับฉลาก 50 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 50 คน ครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 295 คน รวมทั้งสิ้น 345 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบเลือกสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ถามเกี่ยวกับคุณธรรมนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตามกรอบแนวคิด คุณธรรม จำนวน 50 ข้อ โดยมีโครงสร้างประกอบด้วยดังนี้

ด้านความมีระเบียบวินัย	จำนวน 10 ข้อ
ด้านความรับผิดชอบ	จำนวน 10 ข้อ
ด้านความซื่อสัตย์	จำนวน 10 ข้อ
ด้านเสียสละ	จำนวน 10 ข้อ
ด้านความอดทน	จำนวน 10 ข้อ

ผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนัก สภาพการปฏิบัติงาน ออกเป็น 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

ระดับมากที่สุด หมายถึง มีการปฏิบัติงานร้อยละ 81-100

ระดับมาก หมายถึง มีการปฏิบัติงานร้อยละ 61-80

ระดับปานกลาง หมายถึง มีการปฏิบัติงานร้อยละ 41-60

ระดับน้อย หมายถึง มีการปฏิบัติงานร้อยละ 21-40

ระดับน้อยที่สุด หมายถึง มีการปฏิบัติงานร้อยละ 1- 20

การสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยและการสร้างข้อคำถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นผู้ให้คำปรึกษา
3. นำแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อขอคำแนะนำ และตรวจสอบข้อคำถาม เพื่อแก้ไขให้เหมาะสม
4. นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าของ I.O.C.ความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 - 1.00
5. นำผลการตรวจสอบแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาปรับปรุงข้อคำถาม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อปรับปรุงพัฒนาข้อคำถามให้มีความเหมาะสมอีกครั้ง
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร โรงเรียน และ ครูผู้สอนในโรงเรียน จำนวน 30 คน
7. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับแล้วนำมาประมวลเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ปรากฏค่าความเที่ยงแบบทดสอบ ดังนี้

7.1 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .987

7.2 ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1) ด้านความมีระเบียบวินัย	เท่ากับ .94
2) ด้านความรับผิดชอบ	เท่ากับ .97
3) ด้านความซื่อสัตย์	เท่ากับ .95
4) ด้านความเสียสละ	เท่ากับ .95
5) ด้านความอดทน	เท่ากับ .97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ การเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษาศาสาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไปขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อประสานงานไปยังโรงเรียนเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนและการส่งแบบสอบถามคืนแก่ผู้วิจัย

3.3 รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์และเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและขนาดของโรงเรียน โดยใช้ สถิติ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนและการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตามขนาดโรงเรียน ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งภาพรวม รายด้าน ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย กำหนดเป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์

ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติงาน
4.51 - 5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
2.52 - 3.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ตามขนาดโรงเรียนโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว
(One Way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe' Method)

บทที่ 4

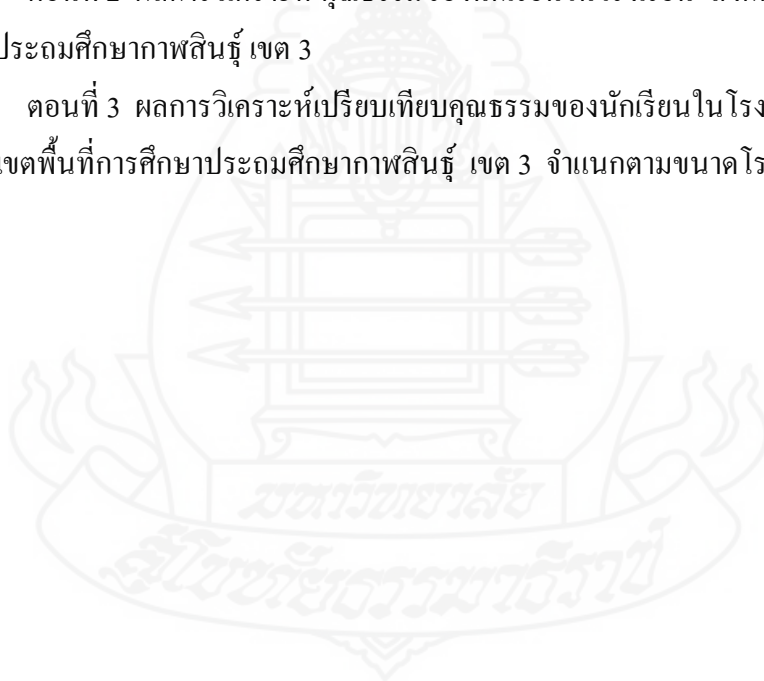
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ครั้งนี้ ศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามขนาดโรงเรียน ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์และ นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบการบรรยายแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 354 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และ ขนาดโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน			ร้อยละ
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	
ขนาดโรงเรียน				
ขนาดใหญ่	10	95	105	30.43
ขนาดกลาง	20	100	120	35.29
ขนาดเล็ก	20	100	120	35.28
รวม	50	295	345	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 345 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 50 คน ครูผู้สอน 295 คน ในจำนวนดังกล่าว เป็นผู้ตอบแบบสอบถามของโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 30.43 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 35.29 โรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 35.28 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

การนำเสนอผลงานการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.2-4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

รายการ	การปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านความมีระเบียบวินัย	3.87	0.61	มาก
2. ด้านความรับผิดชอบ	3.76	0.58	มาก
3. ด้านความซื่อสัตย์	3.90	0.60	มาก
4. ด้านความเสียสละ	3.80	0.56	มาก
5. ด้านความอดทน	4.02	0.57	มาก
รวม	3.87	0.36	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$ S.D.=0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความอดทน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.02$ S.D.= 0.57) และด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.76$ S.D. =0.58)

ตารางที่ 4.3 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความมีระเบียบวินัย

ด้านความมีระเบียบวินัย	การปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ให้นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหาร	3.85	0.81	มาก
2. ให้นักเรียนดูแลเสื้อผ้าให้สะอาดอยู่เสมอ	3.78	0.88	มาก
3. ให้นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยตามกฎระเบียบของสถานศึกษา อย่างเคร่งครัด	3.95	0.84	มาก
4. ให้นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดโดยทิ้งขยะลงในถังขยะที่ จัดให้	3.82	0.99	มาก
5. ให้นักเรียนเข้าแถวขึ้นรถอย่างเป็นระเบียบ	4.35	0.73	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

	ด้านความมีระเบียบวินัย	การปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
6.	ให้นักเรียนไม่พูดจาถูกเหยียดหยามผู้อื่น	3.69	1.01	มาก
7.	ให้นักเรียนประพฤติตามกฎระเบียบข้อบังคับ ของสถานศึกษา	3.80	0.86	มาก
8.	ให้นักเรียนยอมรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหมู่คณะ	3.77	0.96	มาก
9.	ให้นักเรียนพูดจาไพเราะทั้งต่อหน้าและลับหลัง	3.68	0.99	มาก
10.	ให้นักเรียนรู้จักควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในกรอบระเบียบที่พึงงาม	4.05	0.90	มาก
	รวม	3.87	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความมีระเบียบวินัย โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$ S.D. 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้นักเรียนเข้าแถวขึ้นรถอย่างเป็นระเบียบ ($\bar{X}=4.35$ S.D. 0.73) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้นักเรียนพูดจาไพเราะทั้งต่อหน้าและลับหลัง ($\bar{X}=3.68$ S.D. 0.99)

ตารางที่ 4.4 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความรับผิดชอบ

	ด้านความรับผิดชอบ	การปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง	3.95	1.03	มาก
2.	ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมของ สถานศึกษา	3.82	0.97	มาก
3.	ให้นักเรียนเอาใจใส่ต่องานของตนเองที่ได้รับมอบหมาย และดำเนินการสำเร็จ	4.05	0.87	มาก
4.	ให้นักเรียนเคารพต่อกฎระเบียบของสถานศึกษาอย่าง เคร่งครัด	3.94	0.99	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ด้านความรับผิดชอบ	การปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5. ให้นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	3.51	1.09	มาก
6. ให้นักเรียนตรงต่อเวลาเมื่อมีการนัดหมาย	3.76	0.98	มาก
7. ให้นักเรียนมีการปรับปรุงงานหน้าที่ของตนเอง อยู่เสมอ	3.54	0.94	มาก
8. ให้นักเรียนมีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ	3.59	1.01	มาก
9. เมื่อนักเรียนกระทำผิดนักเรียนจะรับผิดชอบต่อการกระทำ ของตนเอง	3.81	0.98	มาก
10. ให้นักเรียนรู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่ของตนเอง เป็นอย่างดี	3.74	1.06	มาก
รวม	3.76	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$ S.D. 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้นักเรียนเอาใจใส่ ต่องานของตนเองที่ได้รับมอบหมายและดำเนินการสำเร็จ ($\bar{X}=4.05$ S.D. 0.87) ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ($\bar{X}=3.51$ S.D. 1.09)

ตารางที่ 4.5 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความซื่อสัตย์

ด้านความซื่อสัตย์	การปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ให้นักเรียนไม่คัดโกงเอาของคนอื่นมาเป็น ของตนเอง	3.85	1.03	มาก
2. ให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามสิ่งที่พูดได้เสมอ	3.83	0.90	มาก
3. ให้นักเรียนไม่กระทำสิ่งที่ทำให้เกิดความเสียหาย	4.00	0.78	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

	ด้านความซื่อสัตย์	การปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
4.	ให้นักเรียนไม่เอาเวลาในหน้าที่ไปทำประโยชน์ส่วนตัว	3.95	0.87	มาก
5.	ให้นักเรียนมีความประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น	4.07	0.88	มาก
6.	ให้นักเรียนไม่ชักชวนเพื่อนไปในทางที่เสื่อมเสีย	4.01	0.89	มาก
7.	ให้นักเรียนร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ	4.02	0.90	มาก
8.	ส่งเสริมให้นักเรียนไม่พูดจาสอพลอเพื่อหาประโยชน์ ส่วนตัว	3.69	1.00	มาก
9.	ให้นักเรียนมีความอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่	3.80	0.96	มาก
10.	ให้นักเรียนไม่ร่วมมือกัน ทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา	3.82	0.97	มาก
	รวม	3.90	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า คุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$ S.D. 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ให้นักเรียนมีความประพฤติตรงไปตรงมา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้นักเรียนไม่พูดจาสอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{X}=3.69$ S.D. 1.00)

ตารางที่ 4.6 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความเสียสละ

	ด้านความเสียสละ	การปฏิบัติ		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	ให้นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความสะดวกตามกำลังตนเอง	3.79	1.10	มาก
2.	ให้นักเรียนแสดงความยินดีเมื่อเห็นเพื่อนมีความสุข	3.58	0.93	มาก
3.	ให้นักเรียนไม่ช่วยเหลือผู้อื่นกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย	3.59	1.03	มาก
4.	ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา	3.84	1.00	มาก
5.	ให้นักเรียนช่วยคิดแก้ปัญหาให้คนที่เดือดร้อน	3.70	1.08	มาก
6.	ให้นักเรียนยินดีที่จะถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนโดยไม่หวัง ผลตอบแทน	3.74	0.93	มาก
7.	ให้นักเรียนแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	3.89	0.88	มาก
8.	ให้นักเรียนให้อภัยเพื่อที่ปฏิบัติหรือกระทำสิ่งที่ไม่ดีงามแล้ว เพื่อนสำนึกผิด	3.90	0.84	มาก
9.	ให้นักเรียนถามทุกข์สุขและให้กำลังใจคนรอบข้าง อย่างสม่ำเสมอ	3.97	0.77	มาก
10.	ให้นักเรียนช่วยเพื่อทำงานที่ไม่ผิดกฎหมาย	4.01	0.85	มาก
	รวม	3.80	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความเสียสละ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$ S.D. 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้นักเรียนช่วยเพื่อทำงานที่ไม่ผิดกฎหมาย ($\bar{X}=4.01$ S.D. 0.85) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้นักเรียนแสดงความยินดีเมื่อเห็นเพื่อนมีความสุข ($\bar{X}=3.58$ S.D. 0.93)

ตารางที่ 4.7 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความอดทน

ด้านความอดทน	การปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ให้นักเรียนสามารถเผชิญกับความยากลำบาก ในการปฏิบัติงานโดยไม่หวั่นไหว	4.01	0.80	มาก
2. ให้นักเรียนสามารถระงับอารมณ์ ข่มจิตใจ ไม่แสดงความโกรธตอบเมื่อผู้อื่นแสดงกิริยาไม่ดีงาม	4.04	0.80	มาก
3. เมื่อนักเรียนรู้สึกโกรธจะยั้งรับเสมอทั้งทางสีหน้า และวาจา	4.04	0.70	มาก
4. ให้นักเรียนมีความอดทนต่อการปฏิบัติงานที่ยากโดยไม่ เบื่อหน่าย	4.10	0.81	มาก
5. ให้นักเรียนมีความอดทนต่อการปฏิบัติงานทุกครั้ง	4.17	0.81	มาก
6. ให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นต่อการแก้ปัญหาต่างๆโดยไม่ย่อ ท้อ	3.94	0.90	มาก
7. ให้นักเรียนใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาถึงแม้จะใช้ เวลานานก็ตาม	4.07	0.77	มาก
8. ให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเองให้เป็นคนมีเหตุผล ตลอดเวลา	3.85	0.96	มาก
9. ให้นักเรียนไม่อ่อนไหวต่ออารมณ์ต่างๆที่มากกระทบ	3.88	0.88	มาก
10. ให้นักเรียนเอาชนะต่ออุปสรรคเพื่อให้เกิดความสำเร็จใน งาน	4.09	0.83	มาก
รวม	4.02	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความอดทน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$ S.D.0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ให้นักเรียนมีความอดทนต่อการปฏิบัติงานทุกครั้ง ($\bar{X}=4.17$ S.D. 0.81) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเองให้เป็นคนมีเหตุผลตลอดเวลา ($\bar{X}=3.85$ S.D. 0.96)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบ คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

การวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียนผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่
4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน					
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	n=105		n=120		n=120	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านความมีระเบียบวินัย	2.98	0.88	3.42	0.77	3.69	0.51
2. ด้านความรับผิดชอบ	3.60	0.89	3.76	0.84	4.00	0.68
3. ด้านความซื่อสัตย์	3.55	0.98	3.61	0.71	4.02	0.63
4. ด้านความเสียสละ	3.65	0.91	3.82	0.78	4.04	0.91
5. ด้านความอดทน	3.80	0.90	3.76	0.67	4.03	0.90
รวม	3.69	0.54	3.76	0.31	3.99	0.28

จากตารางที่ 4.8 พบว่า คุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตาม
ขนาดโรงเรียน โดยรวม และ รายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P.
ด้านความมีระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	2	20.111	10.055	8.468	.000
	ภายในกลุ่ม	342	324.194	1.188		
	รวม	344	344.304			
ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.252	3.126	7.752	.001
	ภายในกลุ่ม	342	110.088	.403		
	รวม	344	116.340			
ด้านความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	2	10.501	5.250	11.947	.000
	ภายในกลุ่ม	342	119.973	.439		
	รวม	344	130.473			
ด้านความเสียสละ	ระหว่างกลุ่ม	2	5.818	2.909	5.774	.004
	ภายในกลุ่ม	342	137.550	.504		
	รวม	344	143.368			
ด้านความอดทน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.554	1.777	6.191	.002
	ภายในกลุ่ม	342	78.354	.287		
	รวม	344	81.907			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.973	1.986	10.431	.000
	ภายในกลุ่ม	342	51.987	.190		
	รวม	344	55.959			

จากตารางที่ 4.9 พบว่า คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงต้องมีการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วย
วิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method) ดังตารางที่ 4.10 - 4.15

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาด โรงเรียน โดยรวม เป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย		
		ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.69$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.76$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=3.99$)
ขนาดใหญ่	3.99	-	-	-
ขนาดกลาง	3.76	-	-	-0.23
ขนาดเล็ก	3.69	-	-	-0.30

จากตารางที่ 4.10 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม มากกว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาด โรงเรียน ด้านความมี ระเบียบวินัย เป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย		
		ขนาดเล็ก ($\bar{X}=2.98$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.42$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=3.69$)
ขนาดใหญ่	3.99	-	-	-
ขนาดกลาง	3.76	-	-	-0.27
ขนาดเล็ก	2.98	-	0.44	0.71

จากตารางที่ 4.11 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความมีระเบียบวินัย น้อยกว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านความ รับผิดชอบ เป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย		
		ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.60$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.76$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.00$)
ขนาดใหญ่	4.00	-	-	
ขนาดกลาง	3.76	-	-	-0.24
ขนาดเล็ก	3.60	-	-0.16	-0.40

จากตารางที่ 4.12 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าโรงเรียน ขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านความซื่อสัตย์ เป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย		
		ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.55$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.61$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.02$)
ขนาดใหญ่	4.02	-	-	-
ขนาดกลาง	3.61	-	-	-0.41
ขนาดเล็ก	3.55	-	-0.06	-0.47

จากตารางที่ 4.13 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความซื่อสัตย์มากกว่าโรงเรียนขนาด กลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านความเสียหาย เป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย		
		ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.65$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.82$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.04$)
ขนาดเล็ก	3.65	-	-0.17	-0.39
ขนาดกลาง	3.82	-	-	-0.22
ขนาดใหญ่	4.04	-	-	-

จากตารางที่ 4.14 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความเสียหายมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านความอดทน เป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย		
		ขนาดเล็ก ($\bar{X}=3.80$)	ขนาดกลาง ($\bar{X}=3.76$)	ขนาดใหญ่ ($\bar{X}=4.03$)
ขนาดใหญ่	4.03	-	-	-
ขนาดกลาง	3.76	-	-	-0.27
ขนาดเล็ก	3.80	-	-0.04	-0.23

จากตารางที่ 4.15 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความอดทนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษา คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ซึ่งนำเสนอสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษา คุณธรรมของนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการคุณธรรมของนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาด โรงเรียน

1.2 สมมุติฐานการวิจัย

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่มีขนาดต่างกัน มีคุณธรรมของนักเรียน แตกต่างกัน

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2554 ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 198 คน ครูผู้สอน จำนวน 2070 คน รวมทั้งสิ้น 2268 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดตัวอย่างจากประชากรโดยใช้ตาราง เคริจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970 : 608 – 610) ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 50 คน และครูผู้สอน จำนวน 295 คน รวมทั้งสิ้น 345 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นและเทียบสัดส่วนร้อยละ

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 มี ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 50 ข้อ

เครื่องมือชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านให้พิจารณาตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Item Objective Congruence Index : IOC) แล้วนำไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มประชากรที่มีบริบทเดียวกัน จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยวิธีการของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .987

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลโรงเรียน โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และส่งด้วยตนเองเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดเก็บแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์และไปเก็บด้วยตนเองตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 345 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 345 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ร้อยละและ คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 วิเคราะห์โดยหาค่า ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อหาระดับ คุณธรรมนักเรียนในโรงเรียนและวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณธรรมนักเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

1.4 ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ปรากฏผลโดยสรุป ดังนี้

1.4.1 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ และ ด้านความรับผิดชอบตามลำดับ

1.4.2 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านความมีระเบียบวินัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้นักเรียนเข้าแถวขึ้นรถอย่างเป็นระเบียบ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้นักเรียนพูดจาไพเราะทั้งต่อหน้าและลับหลัง

1.4.3 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้นักเรียนเอาใจใส่ต่องานของตนเองที่ได้รับมอบหมายและดำเนินการสำเร็จ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน

1.4.4 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้นักเรียนมีความประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้นักเรียนไม่พูดจาสอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตัว

1.4.5 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านความเสียสละ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 คือ ให้นักเรียนช่วยเพื่อทำงานที่ไม่ผิดกฎหมาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้นักเรียนแสดงความยินดีเมื่อเห็นเพื่อนมีความสุข

1.4.6 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 3 ด้านความอดทน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้นักเรียนมีความอดทน

ต่อการปฏิบัติงานทุกครั้ง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเองให้เป็นคนมีเหตุผลตลอดเวลา

1.5 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงต้องมีการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

1.5.1 โรงเรียนขนาดใหญ่มีการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวม มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.5.2 โรงเรียนขนาดเล็กมีการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความมีระเบียบวินัย น้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่มีการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความรับผิดชอบมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.5.4 โรงเรียนขนาดใหญ่มีการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความซื่อสัตย์มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.5.5 โรงเรียนขนาดใหญ่มีการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความเสียสละมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.5.6 โรงเรียนขนาดใหญ่มีการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านความอดทนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีข้อที่ควรนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

2.1 คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละและ ด้านความรับผิดชอบตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาทุกแห่งจึงได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนใน สถานศึกษา โดยร่วมมือกับชุมชนกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ทั้งในและนอกสถานที่ และที่สำคัญชุมชนต่าง ๆ มีขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ฝังงมในท้องถิ่นของตนเองมาเป็นที่มาในการพัฒนา จึงทำให้การดำเนินงานพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร สาระพันธ์ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า 1) คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากยกเว้นด้านความอดทน อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านความอดทนพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับชั้น พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอภาส อิน โสม (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้พนา อำเภอพนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า 1) ความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้พนา อำเภอพนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน 6 ด้าน คือ ด้านการพึ่งตนเอง ด้านความเสียสละ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนใน

กลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้พนา อำเภอพนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม จำแนกตาม ตำแหน่ง และระดับช่วงชั้น พบว่า 2.1) ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้พนา อำเภอพนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน 2.2) ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับ ช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้พนา อำเภอพนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพนา เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข ดังนั้นสถานศึกษา ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ จึงได้ดำเนินการ ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ และอีกประการหนึ่ง ในปัจจุบันสถานศึกษา ทุกแห่ง มีสถานะเป็นนิติบุคคลภายใต้กระทรวงศึกษาธิการเหมือนกันจึงมีความเป็นอิสระและความ คล่องตัว ในการบริหารจัดการ ทำให้มีอำนาจในการบริหารไม่ว่าจะด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้าน ประมวล และด้านการบริหารงานทั่วไป จึงทำให้การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพนา เขต 3 แตกต่างกับ ไม่สอดคล้อง กับงานวิจัยของ อัญชลี โอ่งเจริญ (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 พบว่า 1) พฤติกรรม เชิงจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดคือ ด้านความซื่อสัตย์ รองลงมาด้านความรับผิดชอบ ด้านความอดทนด้านความมีระเบียบ วินัย และด้านความเสียสละ ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ระดับช่วงชั้นที่ 2 จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้านทุกด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตาม ขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งภาพรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านความเสียสละ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ด้านความมีระเบียบวินัย ผู้บริหารและครูในโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนพูดจาไพเราะ ไม่พูดจาคุกคามเหยียดหยามผู้อื่น

3.1.2 ด้านความรับผิดชอบผู้บริหารและครูในโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน

3.1.3 ด้านความซื่อสัตย์ ผู้บริหารและครูส่งเสริมให้นักเรียนได้พบเห็นแบบอย่างที่ดีในการกระทำทั้งต่อหน้าและลับหลังในการทำงานของตนเองและผู้อื่น

3.1.4 ด้านความเสียสละ ผู้บริหารและครูควรส่งเสริมให้นักเรียนหัดมองโลกในแง่ดีมีอารมณ์อารมณ์หน้ายิ้มแย้มแจ่มใส กล้าเผชิญปัญหาอุปสรรคในเวลาต่าง ๆ

3.1.5 ด้านความอดทน ผู้บริหารและครูควรส่งเสริมให้นักเรียนฝึกเป็นคนมีเหตุผล รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง เมื่อพบกับปัญหาอุปสรรค

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมสำหรับคุณธรรมด้านวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียน

3.2.2 ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบกิจกรรมที่จะส่งเสริมด้านวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียน

3.2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ด้านวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร (2535) *คู่มือการอบรมความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิต ตอนที่ 2* ม.ป.ท.
กรมการปกครอง (2550) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10*
กรุงเทพมหานคร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- กรมวิชาการ (2542) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์สาระสำคัญ*.
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กรมวิชาการ (2544) *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม* กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ
- กรรณิการ์ ชุมพูนเมือง (2548) “แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
ของโรงเรียนสันกลางวิทยา อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย” รายงานการศึกษาค้นคว้า
อิสระปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2546) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม
- กระทรวงศึกษาธิการ (2544) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กรุง ม่วงนาครอง (2553) “พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดตากวน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1” วิทยานิพนธ์ ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- กัลยา ศรีปาน (2542) “ศึกษาคูณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียน
บุญอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ
- ขอดีเย หลีหมาด (2543) “ระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 2 ระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 2”
ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ
- จักรพงษ์ นิลพงษ์ (2543) “การศึกษาจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ”
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยยโสธร

- จุฑาธิป เปี่ยมประถม (2545) “จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็น
จังหวัดฉะเชิงเทรา” วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา
- จุฑารัตน์ ละอองสุวรรณ (2545) “พฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5
โรงเรียนบางเมืองเขื่อนฝ่องอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ” วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- ฉลอง มาปริดา (2537) *คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- ชุตินา สัจจามันท์ (2540) “คุณธรรมจริยธรรมของนักสารสนเทศ” วารสารโดมทัศน์ 18,2
(กรกฎาคม-ธันวาคม): 84-89
- ชุลีพร รัตนะเจริญธรรม (2547) “การศึกษาจริยธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- จิตทิภัทร สิงห์ล้ำเลิศ (2547) “จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดบึงทองหลาง สำนักงาน
เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- ณรงค์ ศีลารัตน์ (2544) “ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
- ดวงเดือน พันธุมนาวัน (2543) *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ดวงตา เครือทิวา (2544) “การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยพลศึกษา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- ทัศนีย์ วงศ์เย็น (2550) *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ทิตินา เขมมณี (2542) *แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยการศึกษา* กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ธีรกุล สติธนาถ (2543) “การศึกษาบทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมเชิงจริยธรรมให้แก่
นักเรียนในโรงเรียนคาทอลิก ในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- บุญมี แทนแก้ว (2541) *จริยธรรมกับชีวิต* กรุงเทพมหานคร โอเดียนิพนธ์ย่นสโตร์
- ปิยนันท์ ภิรมย์ไกรภักดี (2544) “ การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พยุงค์ศักดิ์ จันทรสุนทรินทร์ (2541) *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในระบบการศึกษาไทยท่ามกลาง
การเปลี่ยนแปลงของสังคม* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2543) *ถึงเวลามารื้อปรับระบบพัฒนาคนกันใหม่* กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา
- พระเมธีธรรมภรณ์ (2541) *พุทธปรัชญากับการพัฒนาจริยธรรมและประชาธิปไตย*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- พิชัย นาวรัตน์วิทยา (2549) “จริยธรรมของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็น
ของครูในสหวิทยาเขตไผ่อินธุ์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏราชนครินทร์
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2542) *ความรู้คู่คุณธรรม* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ภาวิดา ธาราศณีสุทธิ (2542) *ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร*
- มนตรี วงศ์ละคร (2543) “พฤติกรรมการสอนจริยธรรมของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการ ประถมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ราชบัณฑิตยสถาน (2541) *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525* กรุงเทพมหานคร
อักษรเจริญทัศน์
- _____. (2546) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร
นานมี บุ๊คพับลิเคชั่น
- ราตรี นามวงศ์ (2549) “ ศึกษาจริยธรรมของนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดบางสมัคร
อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1” วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- รุจิร ภู่อาระ (2541) *แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการสร้างเสริมลักษณะนิสัย*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์

ลัดดาวรรณ เพชรโรจน์ อัจฉรา ชำนิประศาสตร์ (2547) *ระเบียบวิธีการวิจัย* กรุงเทพมหานคร
พิมพ์การพิมพ์

สง่า วุฒิประจักษ์ (2531) “ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู” วิทยานิพนธ์ปริญญาปริญญาามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สมพงษ์ จิตระดับ (2530) *การสอนจริยศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สราวุธ จิตบุญมี (2544) “ พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของอาจารย์ ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) *เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง*
หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และ
วิธีการพัฒนาข้าราชการครูเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานผู้บริหารในสถานศึกษา
ปีงบประมาณ 2547 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2545) *คุณธรรมนำความรู้* กรุงเทพมหานคร ราชไทยเพรส
สิทธิโรจน์ วงศ์วิทยาเจริญพัฒนา (2545) “เด็กดี,” *วารสารยาสมาคมร้านขายยา* 21 (6)
(พฤศจิกายน-ธันวาคม):18

สิริยา พรหมรัตน์ (2551) “ การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2541) *การเสริมการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียน* *ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*
13(1) : 37-44

สุเทพ ยงยุทธ์ (2544) “ศึกษาจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 4 สังกัดกรมอาชีวศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

- สุพัตรา เลิศประเสริฐรัตน์ (2544) “ การศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ เพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุมณฑา แก่นกุล (2544) “ ศึกษาจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอพะโต๊ะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
- สุวรรณ พุดคง (2545) “ การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนเกาะใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกระแสนธุ์ จังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
- อารี จำปาทอง (2532) “ การส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- อ่อนศรี ทองไพจิตร (2548) “ จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
- อังคณา บุญสุวรรณ (2541) “ วิเคราะห์จริยธรรมในนิทานพื้นบ้าน เขตภาคเหนือตอนล่าง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร
- อัญชลี โอ่งเจริญ (2549) “ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
- อัมพร สาระพันธ์ (2547) “ คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- โอภาส อินโสม (2552) “ คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้พนา อำเภอพนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

- Bandura, Albert. (1986). *Social Learning Theory*. New York : Englewood.
- Bear, George Gilbert. (1976). "The Relationship of Moral Reasoning to Conduct Problems and Intelligence." *Dissertation Abstract International*. 40(9) : 4961-A.
- De Costa, Sandra Bradford. (1979). "A Study of Development Moral Opinions in Young Children." *Dissertation Abstract International*. 40(12) : 6141-A.
- Holstein, C.B. (1976). "Irreversible, Stepwise Sequence in the Development of Moral Judgment : A Longitudinal Study of Males and Females," *Child Development*. 47 (9) : 51-61.
- Kohlberg, L (1969). "Moral stage and Moralization : The cognitive Development Approach." In *Moral Development Behavior*. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Kohlberg, L. (1969). Development of Moral Character and Moral Ideology. In M. T. Hoffman & L. W. Hoffman (Eds.) *Review of Child Development Research*. Hartford, C. T. : n.p.
- Lanier, S.P. (1993). *Promotion Moral and Conceptual Development in Rural Adolescents*. London : Rout ledge and Keg an Paul.
- McMullen, C.M. (1985). "Effective Discipline and Contingency Management System in an Urban Junior High/Middle School with and Emphasis on Development Needs to Young Adolescent," *Dissertation Abstracts International*. 46 (7) : 616-A.
- Rest, J. R. (1976). *Moral Judgments Related to Characteristics*. Manuscript :University of Minnesota.
- Warshow, Rhoda. (1978). "Moral Reasoning of children in Fourth and Sixth Grades in two Difference Educational Environment. " *Dissertation Abstract International*. 39(5) 1450-1451-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม)

แบบสอบถาม

เรื่อง คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถาม คุณธรรมของนักเรียนใน โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ใน 5 ด้าน ได้แก่
1) ความมีระเบียบวินัย 2) ความรับผิดชอบ 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความเสียสละ 5) ความอดทน
2. ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู
3. แบบสอบถามชุดนี้ มี 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณธรรมของนักเรียนใน โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
4. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อและทุกตอนตามความเป็นจริงเพราะคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะใช้ประโยชน์เฉพาะครั้งนี้เท่านั้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่าน แต่อย่างใด

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายวิมุติ โภธิอำพล

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

- () ครูผู้สอน
() ผู้บริหาร

ขนาดโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงาน

- () ขนาดเล็ก (นักเรียน 120 ลงมา)
() ขนาดกลาง (นักเรียน 121-300 คน)
() ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับปฏิบัติ” ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม

	ตัวอย่าง	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0	นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหาร		—			

หมายความว่า ผู้ตอบมีความเห็นว่า นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหารในระดับที่ “มาก”

	รายการ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	<u>ด้านความมีระเบียบวินัย</u>					
1.	นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหาร					
2.	นักเรียนดูแลเสื้อผ้าให้สะอาดอยู่เสมอ					
3.	นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยตามกฎระเบียบของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด					
4.	นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดโดยทิ้งขยะลงในถังขยะที่จัดให้					
5.	นักเรียนเข้าแถวขึ้นรถอย่างเป็นระเบียบ					
6.	นักเรียนไม่พูดจาถูกเหยียดหยามผู้อื่น					
7.	นักเรียนประพฤติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน					
8.	นักเรียนยอมรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหมุ่คณะ					
9.	นักเรียนพูดจาไพเราะทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
10.	นักเรียนรู้จักควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในกรอบระเบียบที่ตั้งงาม					
	<u>ด้านความรับผิดชอบ</u>					
11.	นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง					
12.	นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน					
13.	นักเรียนเอาใจใส่ต่องานของตนเองที่ได้รับมอบหมายและดำเนินการสำเร็จ					
14.	นักเรียนเคารพต่อกฎระเบียบของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด					
15.	นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน					
16.	นักเรียนตรงต่อเวลาเมื่อมีการนัดหมาย					
17.	นักเรียนมีการปรับปรุงงานหน้าที่ของตนเองอยู่เสมอ					
18.	นักเรียนมีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ					

	รายการ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
19.	<u>ด้านความรับผิดชอบ (ต่อ)</u> เมื่อนักเรียนกระทำผิดนักเรียนจะรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง					
20.	นักเรียนรู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี					
21.	<u>ด้านความซื่อสัตย์</u> นักเรียนไม่คัดโกงเอาของคนอื่นมาเป็นของตนเอง					
22.	นักเรียนสามารถปฏิบัติตามสิ่งที่พูดได้เสมอ					
23.	นักเรียนไม่กระทำสิ่งที่ทำให้เกิดความเสียหาย					
24.	นักเรียนไม่เอาเวลาในหน้าที่ไปทำประโยชน์ส่วนตัว					
25.	นักเรียนมีความประพฤติตรงไปตรงมาไม่คิดคดต่อผู้อื่น					
26.	นักเรียนไม่ชักชวนเพื่อนไปในทางที่เสื่อมเสีย					
27.	นักเรียนร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ					
28.	นักเรียนไม่พูดจาสอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตัว					
29.	นักเรียนมีความ อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่					
30.	นักเรียนไม่ร่วมมือกัน ทำสิ่งที่ผิดกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน					
31.	<u>ด้านความเสียสละ</u> นักเรียนชอบช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือดร้อนตามกำลังตนเอง					
32.	นักเรียนแสดงความยินดีเมื่อเห็นเพื่อนมีความสุข					
33.	นักเรียนไม่ช่วยเหลือผู้อื่นกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย					
34.	นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา					
35.	นักเรียนช่วยคิดแก้ปัญหาให้คนที่เดือดร้อน					
36.	นักเรียนยินดีที่จะถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อน โดยไม่หวังผลตอบแทน					
37.	นักเรียนแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนด้วยความเต็มใจทุกครั้ง					
38.	นักเรียนให้อภัยเพื่อที่ปฏิบัติหรือกระทำสิ่งที่ไม่ดีงามแล้วเพื่อนสำนึกผิด					

	รายการ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	<u>ด้านความเสียสละ (ต่อ)</u>					
39.	นักเรียนถามทุกข์สุขและให้กำลังใจคนรอบข้างอย่างสม่ำเสมอ					
40.	นักเรียนช่วยเพื่อทำงานที่ไม่ผิดกฎหมาย					
	<u>ด้านความอดทน</u>					
41.	นักเรียนสามารถเผชิญกับความยากลำบากในการปฏิบัติงานโดยไม่หวั่นไหว					
42.	นักเรียนสามารถระงับอารมณ์ ข่มจิตใจ ไม่แสดงความโกรธตอบเมื่อผู้อื่นแสดงกิริยาไม่ดีงาม					
43.	เมื่อนักเรียนรู้สึกโกรธจะยั้งรับเสมอทั้งทางสีหน้าและวาจา					
44.	นักเรียนมีความอดทนต่อการปฏิบัติงานที่ยากโดยไม่เบื่อหน่าย					
45.	นักเรียนมีความอดทนต่อการปฏิบัติงานทุกครั้ง					
46.	นักเรียนมีความมุ่งมั่นต่อการแก้ปัญหาต่างๆโดยไม่ย่อท้อ					
47.	นักเรียนใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาถึงแม้จะใช้เวลานานก็ตาม					
48.	นักเรียนรู้จักควบคุมตนเองให้เป็นคนมีเหตุผลตลอดเวลา					
49.	นักเรียนไม่อ่อนไหวต่ออารมณ์ต่างๆที่มากระทบ					
50.	นักเรียนเอาชนะอุปสรรคเพื่อให้เกิดความสำเร็จในงาน					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

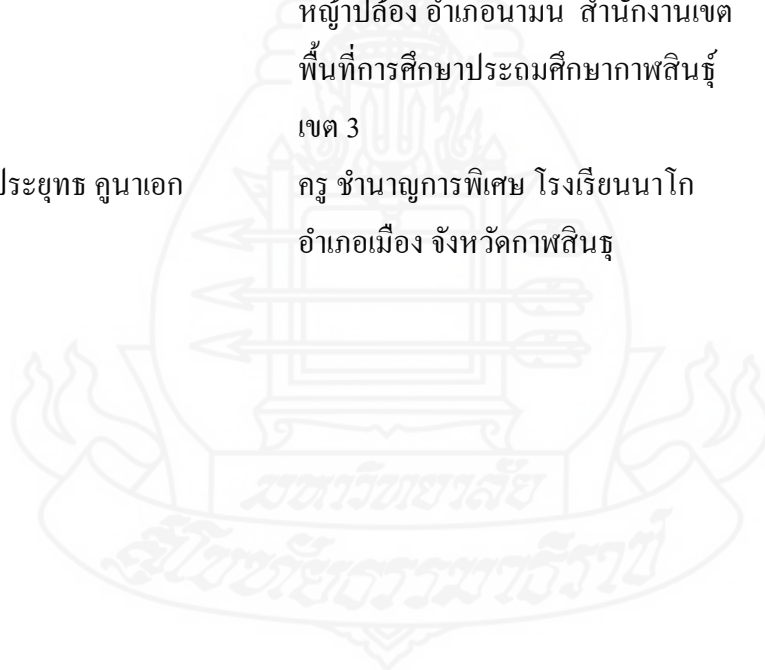
.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งปัจจุบัน	คุณวุฒิ
1. ดร.ภาสกร ภูแต่้มนิล	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3	ปร.ด.
2. นายภูมิบัณฑิต หัตถนิรันดร์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2	กศ.ม.(วัดและประเมินผล การศึกษา)
3. นายทองสุข เทพารส	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้าน โนนเที่ยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3	กศ.ม.(บริหารการศึกษา)
4. นางสุมาลี ศิริกุล	ครู ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนอง หญ้าปล้อง อำเภอนามน สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3	ค.ม. (หลักสูตรและการ สอน)
5. นายประยุทธ คุณาเอก	ครู ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาโก อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์	กศ.ม. (บริหารการศึกษา)

ภาคผนวก ข
หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ศธ. 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

กันยายน 2554

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ
เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถามการวิจัยตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายวิมุตติ โภธิอำพล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ตาม
โครงการการศึกษาชั้นคว่ำอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาชั้นคว่ำอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทาง
สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ
และให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะ
นำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

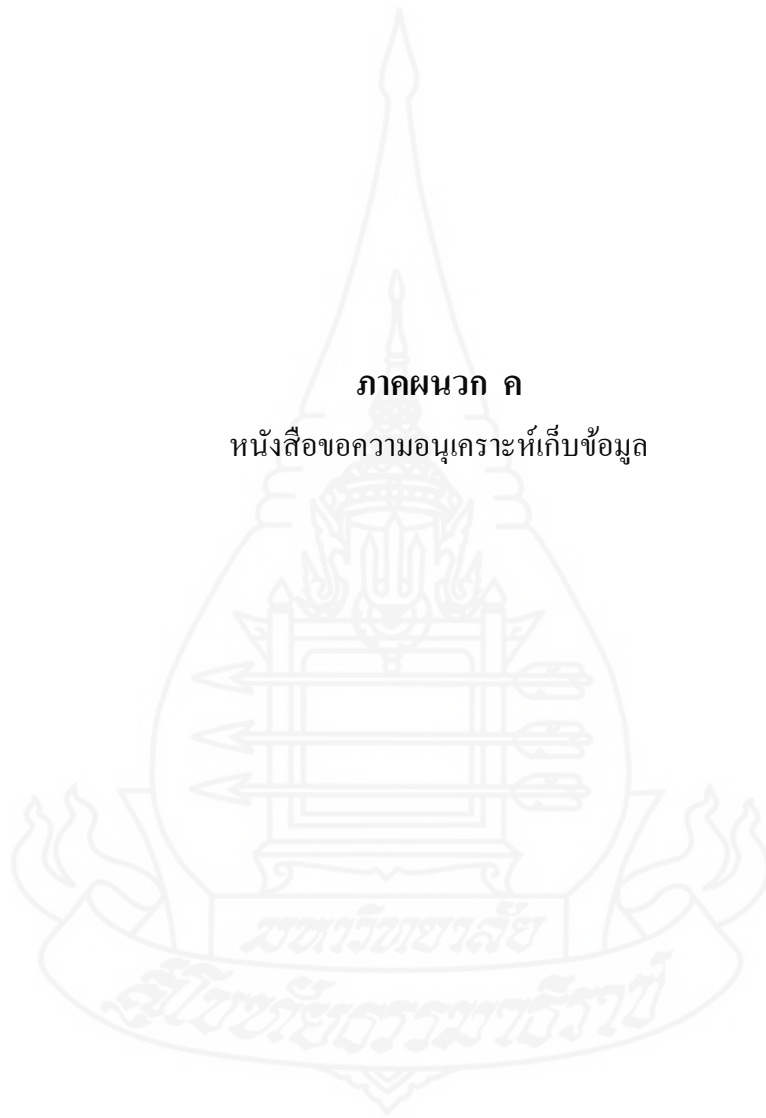
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 25032870

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ที่ ศธ 04022.0707/

โรงเรียนบ้านโนนเที่ยง
ตำบลนามน อำเภอนามน
อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

ธันวาคม 2554

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ฉบับ

ด้วย นาย วิมุติ โภธิอำพล ครูโรงเรียนบ้านโนนเที่ยง อำเภอนามน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง คุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนของท่าน และข้อมูลที่ได้ไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน ครูผู้สอน และโรงเรียนของท่านแต่อย่างใด

จึงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล สำหรับผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ฉบับ และครูผู้สอนจำนวน ฉบับ ภายในวันที่ 20 ธันวาคม 2554 จะมารับเอกสารด้วยตัวเอง หวังว่า คงจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายทองสุข เทพารส)
ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโนนเที่ยง

โทร.043867206

มือถือ 0815442655

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายวิมุติ โพรธิอำพล
วัน เดือน ปีเกิด	8 พฤศจิกายน 2500
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2549 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (บริหารการศึกษา) พ.ศ. 2541 ศาสนศาสตรบัณฑิต (ปรัชญา) พ.ศ. 2526
สถานที่ทำงาน	ที่ทำการสารวัตรแขวงรถจักรอุดรดิตถ์
ตำแหน่ง	ครู ชำนาญการพิเศษ

